Afghanistan Digital Library

adl0475

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt

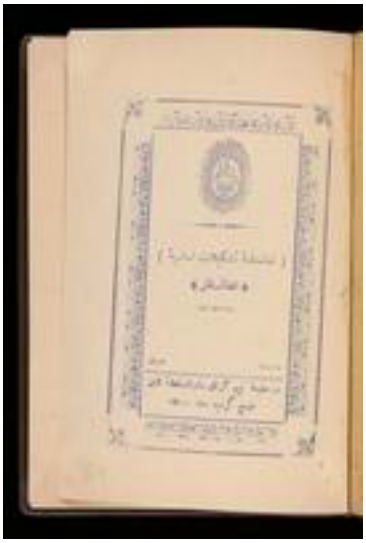

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (http://afghanistandl.nyu.edu/). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser. When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

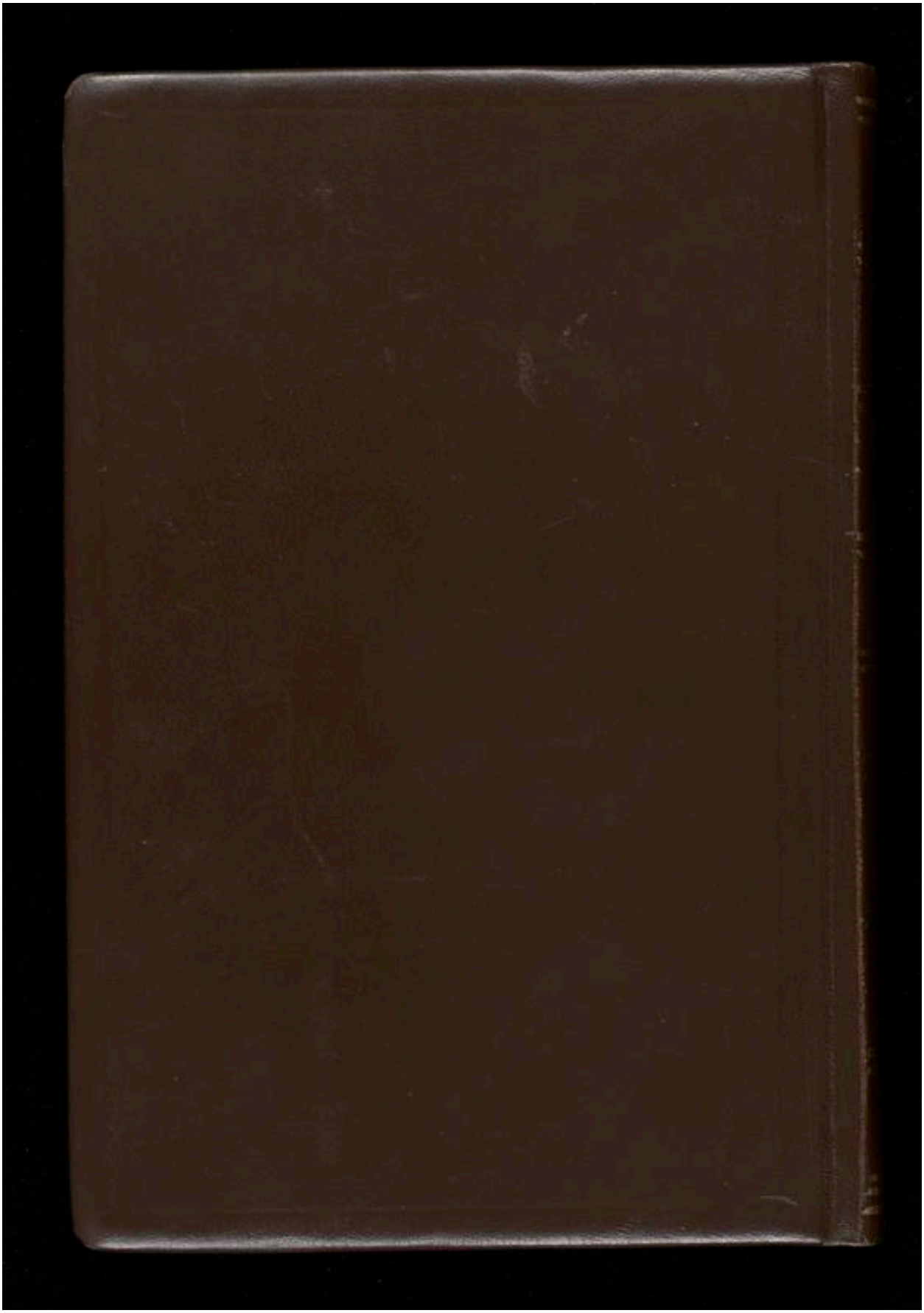

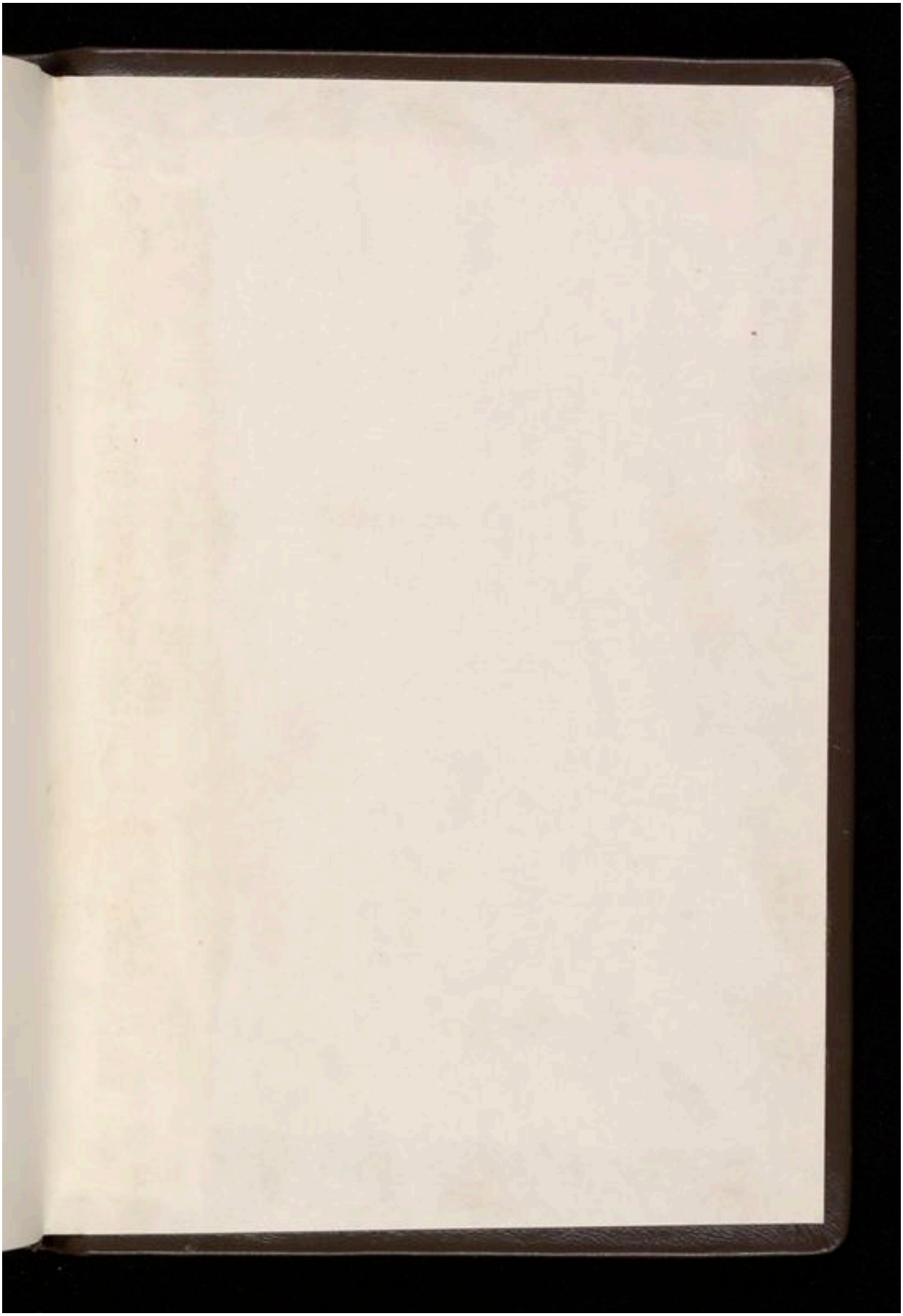

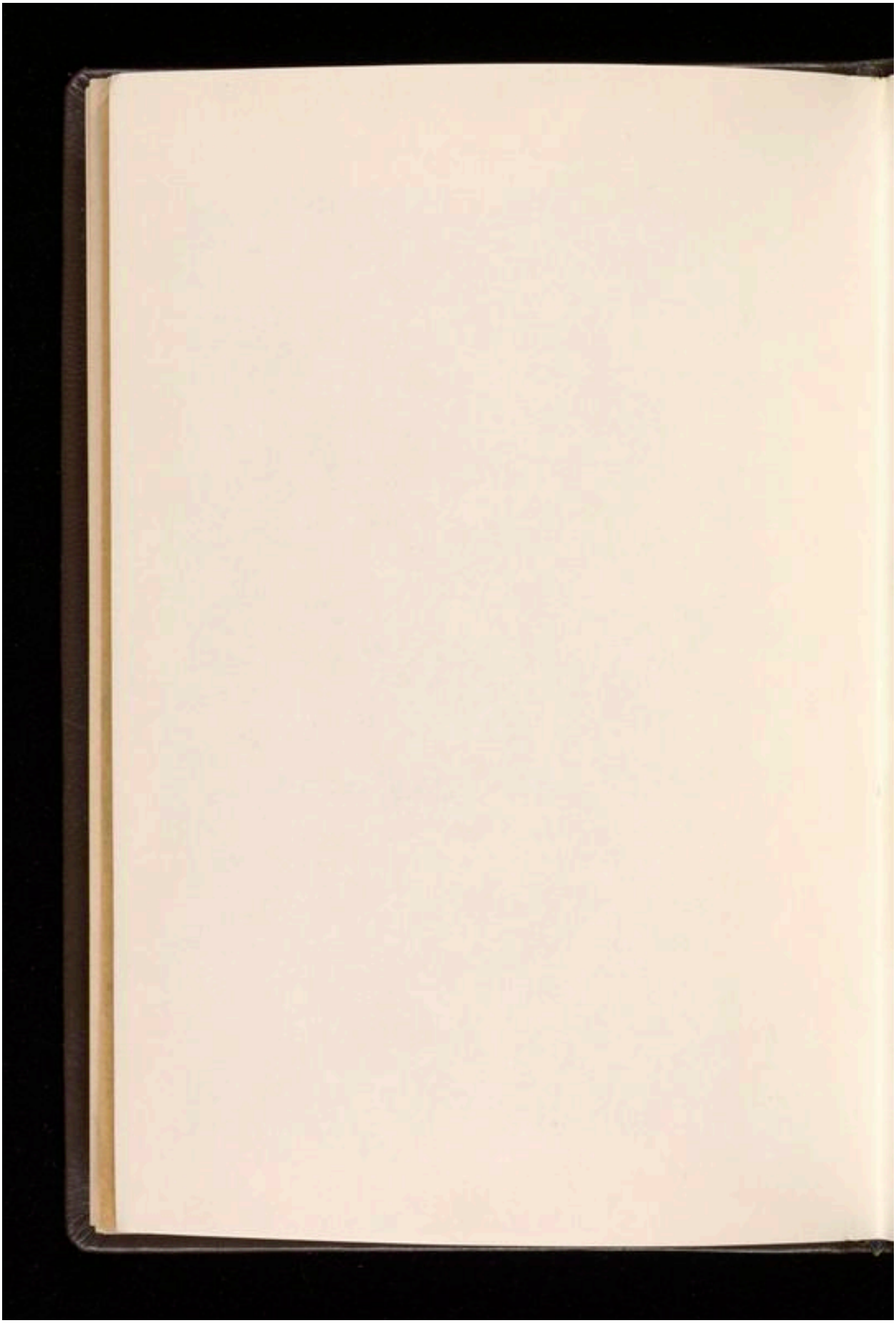

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 5 of 130

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 6 of 130

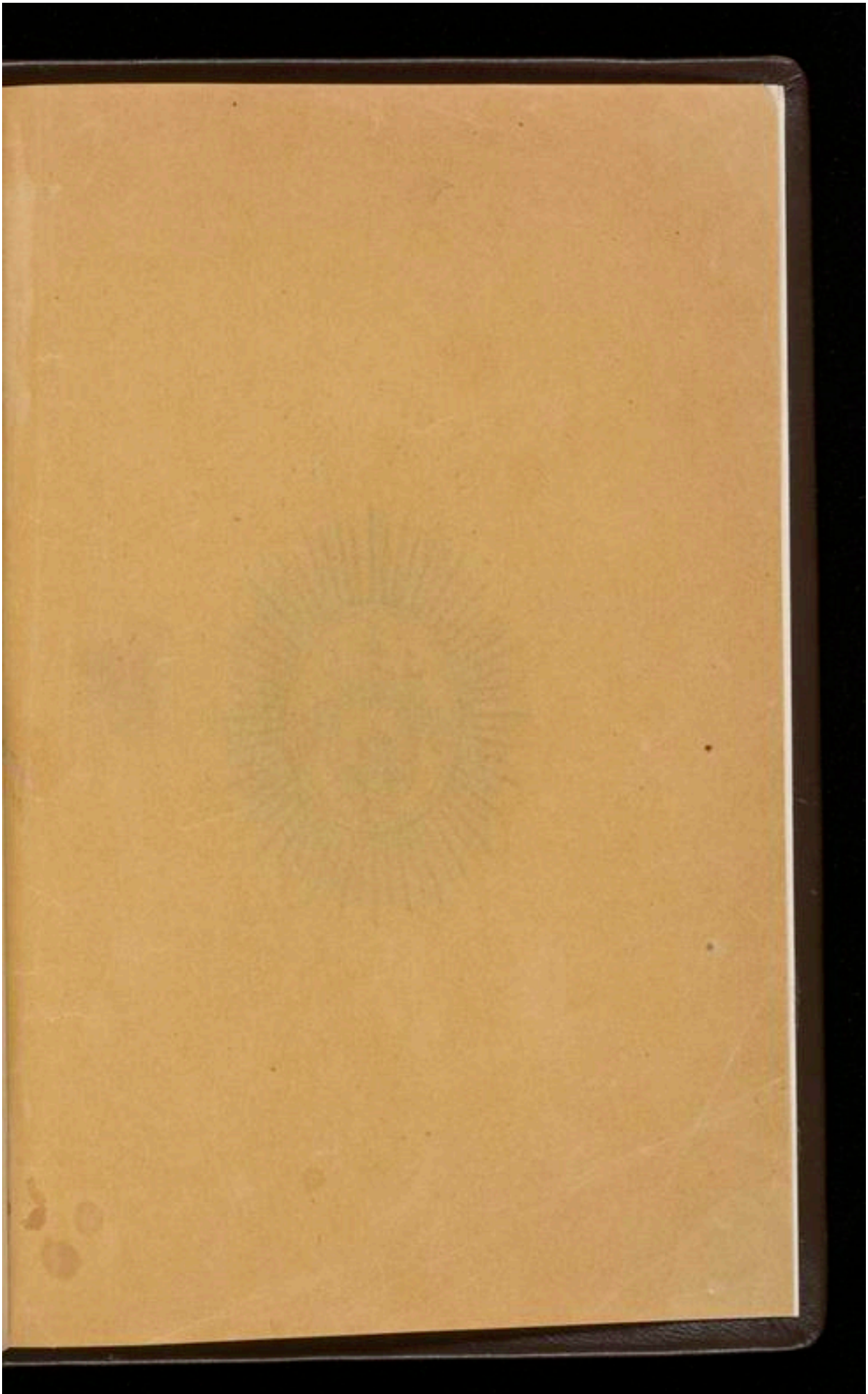

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 7 of 130

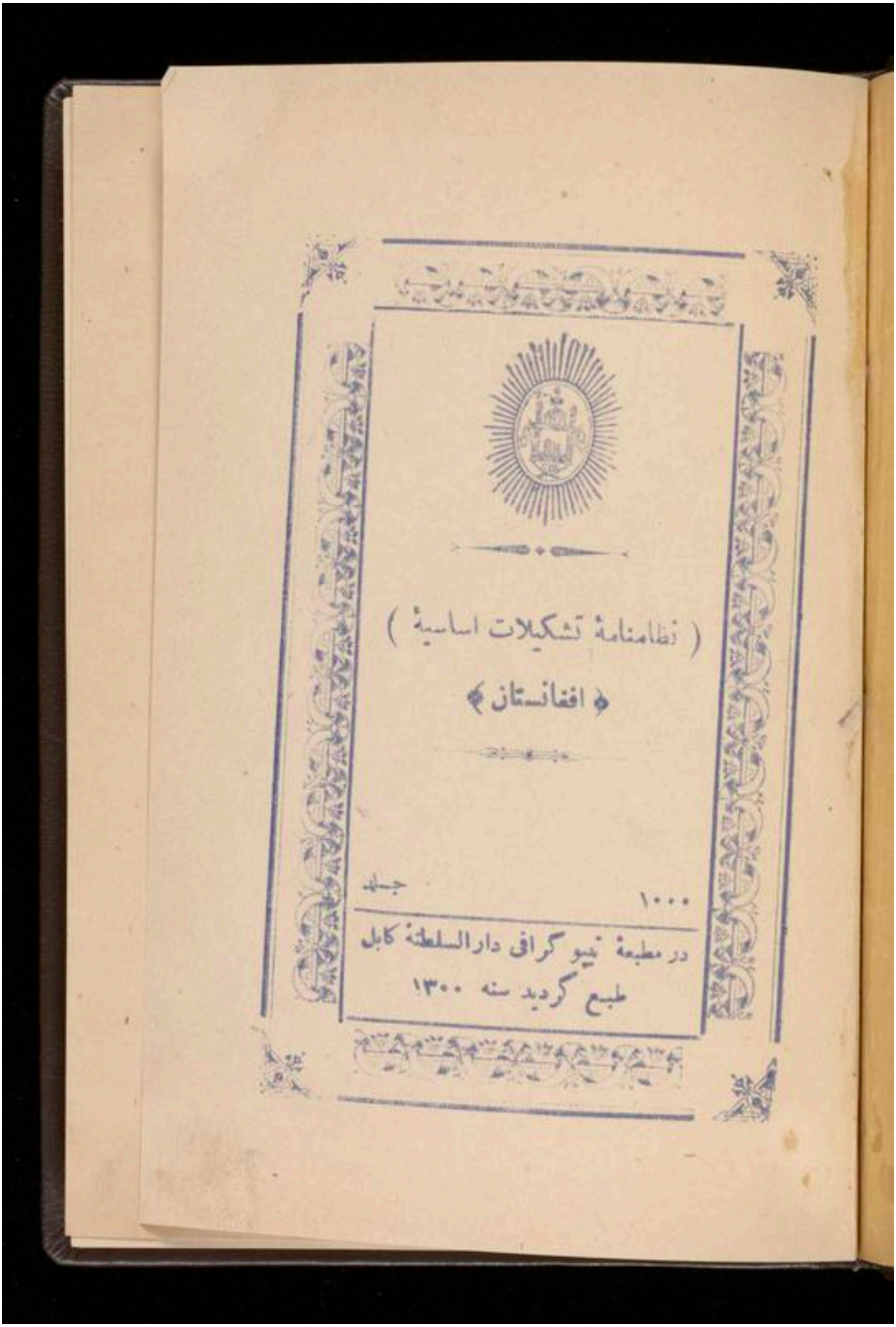

(نظامنامهٔ تشکیلات اساسیهٔ)

﴿ افغانستان ﴾

جلد ۱۰۰۰

در مطبعهٔ نیو گرافی دارالسلطنهٔ کابل
طبع گردید سنه ۱۳۰۰

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 8 of 130

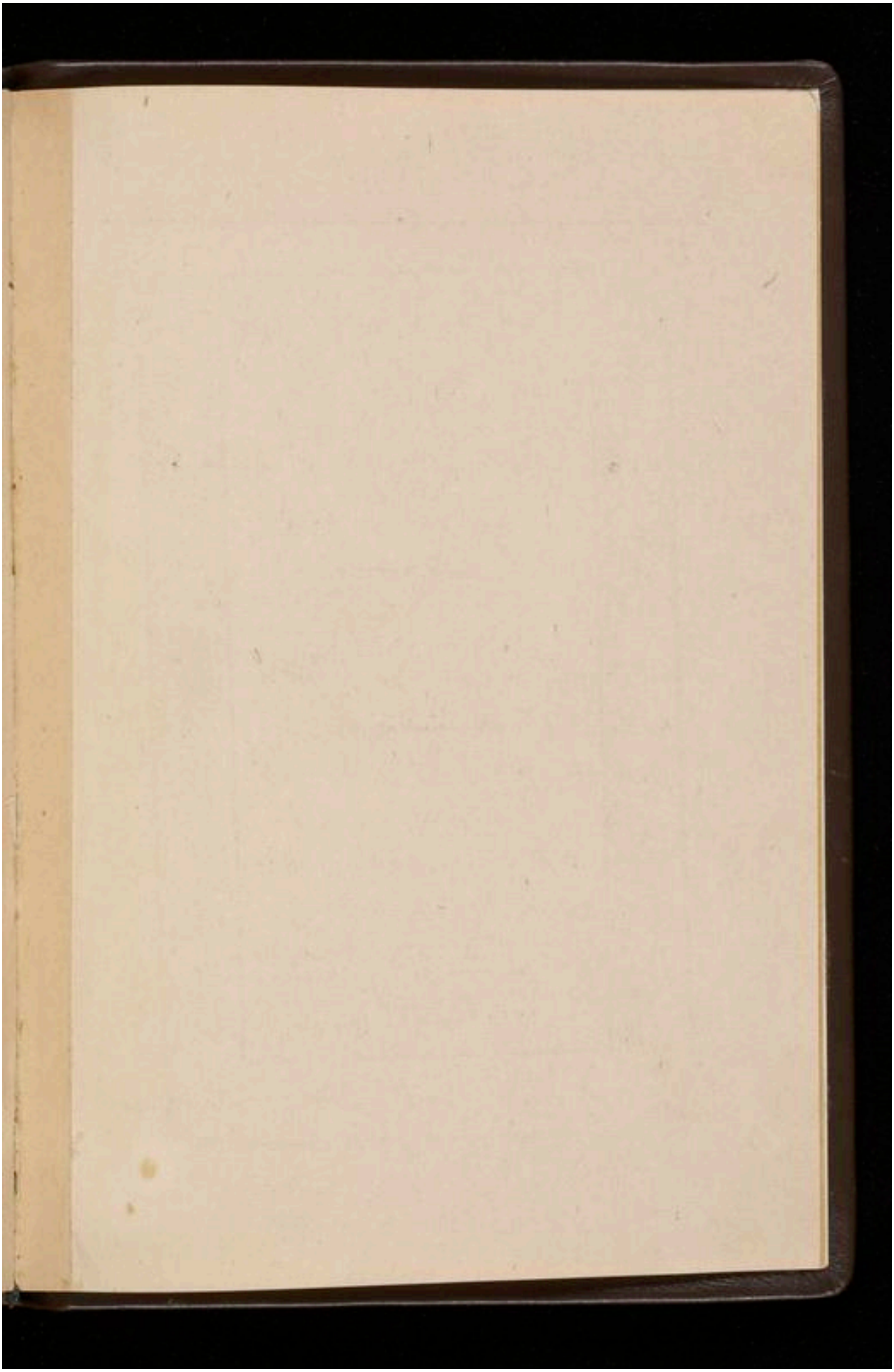

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 9 of 130

(۳۰)

نظامنامهٔ تشکیلات اساسیهٔ افغانستان

باب اول — هیئت اداره

(مقدمه)

قاعدهٔ ۱ : — درافغانستان وظیفهٔ ادارهٔ حکومت مفوض است به هیئت وزراء،درحین اجتماع هیئت وزرا ازجملهٔ وزرا هر کسیکه از طرف شاهانه معین گردد ، وظیفهٔ ریاست را ایفا میکنند .

قاعدهٔ ۲ : — هریك ازوزرا مأمور است به اجرای نظامات ، درشعبهٔ ادارهٔ خـود وبراه راست در حضور اعلیحضرت مسئول است .

قاعدهٔ ۳ : — هروزیر،اموری‌را که بوزارت او متعلق باشد ، تادرجهٔ اختیارات خود اجرا مینماید،ودرمافوق آن بحضور اعلیحضرت همایون مراجعت و استیذان می نماید

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 10 of 130

قاعدهٔ ٤ : — اگر ذات شاهانه در میان وزرا ، مذاکرهٔ بعضی از کارهای اجازت طلب را خواهش فرمایند یا در زیر ریاست خود ذات شاهانه ، و یا در زیر ریاست یکی از وزرا که از طرف اعلیحضرت همایونی منتخب گردد ، اجتماع وزرا را امر می فرمایند .

قاعدهٔ ٥ : — یک خلاصهٔ مسایلی که بامر شاهانه رسیده باشد ، وزیر مسئول در الخصوص از حضور مبارک شاهانه سند تحریری همایونی را حاصل دارد .

قاعدهٔ ٦ : — وزرای دولت ، در خصوص احوال و اجرا آت مامو ریتهای متعلقهٔ خود ، بالذات مسؤلند ، محاکمهٔ شان عاید است بدیوان عالی که در فصول آینده از آن معلومات داده خواهد شد .

قاعدهٔ ٧ : در هر سال یکروز مخصوصیکه از طرف ذات همایون شاهانه معین فرموده شود ، در زیر ریاست شهریاری یک دربار عالی انعقاد خواهد یافت ، دربار مذکور مرکب است از رجال مأمورین دولت ، و اکابر و اشراف که از طرف ذات ملوکانه انتخاب شده باشند ، و مواجههٔ آن هر وزیر و هر مدیر ادارهٔ مستقله اجرا آت و خدمات یکسالهٔ خودرا علنا بیان و ایضاح خواهد نمود ، نظام جمع و خرج

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 11 of 130

کمبتار تکلیف وزارات واداره های مستقله. از
طرف وزارت مالیه تنظیم وازطرف هیئت وزرا
قبول خواهد شد. نیز در حضوراین دربارعالی
قرائت گردیده ازان پس نظام مذکور باراده
سنیهٔ ملوکانه رسیده معمول به خواهدشد. نظام
جمع وخرج مطابق به تعلیمات نامهٔ مخصوص آن
تنظیم میباید.

* * *

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 12 of 130

فصل اول . — هیئت ادارهٔ مرکزیه

قاعدهٔ ۸ : — ادارهٔ مرکزیه مرکب است از وزارتها و اداره های مستقل .

قاعدهٔ ۹ : — وزارت‌ها بروجه ذیل میباشند :

اول . — وزارت حربیه

دوم . — وزارت خارجیه

سوم . — وزارت داخلیه

چهام . — وزارت عدلیه

پنجم . — وزارت مالیه

ششم . — وزارت معارف

هفتم . — وزارت تجارت

هشتم . — وزارت امنیت عمومیه

نهم . — وزارت زراعت

دهم . — ریاست شورای دولت

قاعدهٔ ۱۰ : — اداره های مستقل بروجه ذیل هستند :

اول . — مدیریت مستقلهٔ پوسته‌وتلغراف وتیلفون

دوم . — مدیریت مستقلهٔ طبیه

* * *

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 13 of 130

(وزارت حربیه)

قاعدهٔ ۱۱ :— وزارت حربیه مامورست به اجرای امور عسکریه افغانستان، چون وزیر حربیه مأمور بزرگ عسکری میباشد، منصبداران عموم قطعات عسکریه عموماً در تحت امر مشار الیه رفتار می نمایند .

قاعدهٔ ۱۲ :— وزارت حربیه مرکب است ازدوایر ذیل :

اول .— دایرهٔ ارکان حربیه عمومیه
دوم .— دایرهٔ حربیه
سوم .— دایرهٔ لوازمات عمومیه
چهارم .— دایرهٔ محاسبات عمومیه
پنجم .— دایرهٔ نقلیات
ششم .— دایرهٔ طبیه و بیطاری
هفتم .— مدیریت امور شخصیه
هشتم .— دایرهٔ محاکمات
نهم .— دفتر مکتوب نویسی
دهم .— دفتر اوراق

قاعدهٔ ۱۳ :— بالعموم تحویلخانه های البسه وتجهیزات عسکریه، ومخازن اسلحهٔ ناریه، وجارحه وجبه خانه مربوط بریاست لوازمات عمومیه میباشند ، نظارت نقلیات که الیوم بزیر امر وزارت داخلیه موجوداست،

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 14 of 130

به وزارت حربیه نقل شده ، دایرهٔ تقلیات آن تشکیل خواهد یافت .

قاعدهٔ ۱۴ : - انتخاب وتعین رؤسای ارکان حربیهٔ عمومیه ولوازمات عمومیه ومحاسبات عمومیه وجملهٔ ارکان عسکریه تاقوماندان های فرقه ولوا ومدیر مکتب حربیه بالذات ، از طرف اعلیحضرت شهریاری اراده میشود وتاقوماندانهای کندك ، آمران عسکریه ودیگر رؤسای وزارت حربیه ، ازطرف وزیر حربیه انتخاب گردیده ، در خصوص تصدیق مأموریت های شان بحضور همایون عرض کرده میشود در خصوص ترفیع رتبه های صاحب منصبان ، وبه منصب رسیدن طلبهٔ مکتب حربیه حسب نظامنامهٔ مخصوص آن از طرف وزارت حربیه عرض واز طرف اعلیحضرت همایون منظور فرموده میشود .

قاعدهٔ ۱۵ : — کافهٔ نظاماتیکه متعلق بامور عسکریه باشد ، از طرف وزارت حربیه تنظیم ، واز بهر تصدیق بحضور شاهانه عرض گردیده میشود ، امور سفر ری ونظم وتنسیق اردوی همایونی ، وصورت اجرای معاملات اخذ عسکری مطابق بنظامات مخصوصهٔ آن اجرا شود .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 15 of 130

(وزارت خارجیه)

قاعدهٔ ۱۶ :— وزارت خارجیه مأمور است بهتدویر مناسباتیکه افغانستان بادول اجنبیه دارد .

سفراو جنرالقونسلها، وقونسلهائیکه ازافغانستان بهنزدحکومات اجنبیه مأمورشده‌اند ، جمله درزیر امر وزیر خارجیه میباشند . مخابراتیکه درمیان حکومت افغانستان وسفرا ومأمورین سائرهٔ اجنبیه که در مرکز سلطنت میباشند خاص بتوسط وزارت خارجیه اجرا میباید . وکافهٔ مناسبات رسمیهٔ دولت که باسفارتها بوقوع می آید ، از طرف وزیر خارجیه اداره میشود .

قاعدهٔ ۱۷ :— وزارت خارجیه مرکب است ازدوائر ذیل :

اول . — مستشاریت
دوم . — مدیریت شعبهٔ ایرانی وعثمانی
سوم . — مدیریت شعبهٔ ترکستان وروس
چهارم . — مدیریت شعبهٔ هندوستان وانگلستان
پنجم . — مدیریت شفره
ششم . — مدیریت اوراق
هفتم . — مدیریت دایره

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 16 of 130

هشتم . — دفتر محاسبه

نهم . — دفتر ترجمه

قاعدهٔ ۱۸ : — مدیر هرشعبه مشغول است به امور سیاسیه وقونسلگری مملکتیکه با آن متعلق است

قاعدهٔ ۱۹ . — مدیر دایرهٔ وزارت مأموراست بانتظام وحفوظیت دایرهٔ وزارت

قاعدهٔ ۲۰ : — انتخاب وتعیین سفرای افغانیه ، که بدول اجنبیه میروند ، ومستشاو ومدیران وزارت خارجیه ، وجنرال قونسلها وقونسلها بالذات از طرف اعلیحضرت شاهانه اراده میشود .

ومعاونان وسر کاتبها وکاتب های وزارت و سفارات ، ازطرف وزیرخارجیه انتخاب میشوند ، وماموریت شان از هر تصدیق بحضور شاهانه عرض میشود ، دیگر مأمورین خارجیه ، بتصدیق وزیر خارجیه تعین میشوند .

برای انتخاب مأمورین خارجیه ، بزیر ریاست وزیرخارجیه یك (انجمن انتخاب مأمورین خارجیه) موجوداست ، اعضای انجمن مذکور مستشار وچهار نفر مدیران شعبه میباشند .

. .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 17 of 130

(وزارت داخلیه)

قاعدهٔ ۲۱ :— وزارت داخلیه ، مأمور است بامور ملکیهٔ افغانستان، جمیع نائب الحکومه‌ها و حاکم‌های اعلا و حاکم های ایالات کابل در امور داخلیه کاملاً در زیر امر وزیر داخلیه میباشند .

قاعدهٔ ۲۲ :— دروزارت داخلیه، مستشاریت، ومدیریت مکتوب نویسی ومدیریت مأمورین ، ومدیریت نفوس ، ودفتر محاسبه ودفتر اوراق موجود است .

قاعدهٔ ۲۳ :— دیوان سنجش ومدیریت ماشین خانه ، ومدیریت تحصیلی کل ونگران تعمیرات شاهی ، ومدیریت نقلیه ومدیریت آذوقه نیز بوزارت داخلیه مربوطند .

قاعدهٔ ۲٤ :— رئیس دیوان سنجش ومستشاروزارت ، ونائب الحکومه ها وحاکم‌های اعلی وحاکم‌های کلان ، بالذات از طرف اشرف پادشاهی انتخاب وتعین فرموده میشوند

قاعدهٔ ۲۵ :— مدیر ماشین خانه ، ومدیر تحصلی کل ونگران تعمیرات شاهی ، ومدیر مکتوب‌نویسی ، ومدیر مامورین ، ومدیرنفوس ، وحاکم‌های درجهٔ اول ودوم ومدیر های مکتوب نویسی ولایات از طرف وزیر داخلیه انتخاب ، واز حضور مبارك پادشاهی مأموریت شان منظور میشود .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 18 of 130

قاعدهٔ ۲۶ :— مدیر های مکتوب نویسی حکومتی های اعلا ، وسر کاتب های مجالس مشورهٔ ولایات ، وحاکم های درجهٔ سوم و دیگر کافهٔ مأمورین وزارت داخلیه ازطرف (انجمن انتخاب مأمورین داخلیه) انتخاب وازطرف وزیر داخلیه منظور میشوند .

قاعدهٔ ۲۷ :— علاقه دارها وکاتب های تحریرات حکومتی بنابر قرارداد مجلس های مشورهٔ ولایات ، وحکومتی های اعلی ازطرف نائب الحکومه ها وحاکمهای اعلی انتخاب میشوند . لکن تقدیم ورق های انتخاب شان بوزارت داخلیه ، و در آنخصوص حاصل کردن منظوری وزیرداخلیه ضروریست

قاعدهٔ ۲۸ :— انجمن انتخاب مأمورین داخلیه درتحت ریاست وزیر داخلیه منعقد میشود . مستشار وزارت ، ومدیر مکتوب نویسی ، ومدیر مأمورین ومدیر نفوس . ونگران تحصیلی کل اعضای انجمن مذکور میباشند

قاعدهٔ ۲۹ :— برای تفتیش احوال عمومیهٔ مأمورین ملکیه ، وقتاً فوقتاً یك هیئت تفتیشیه از طرف اشرف پادشاهی اعزام میشود ، رئیس ودو نفراعضای اول ودوم آن از طرف قرین الشرف همایونی انتخاب گردیده ، وباقی اعضای آن از طرف

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 19 of 130

وزیر داخلیه بالانتخاب باارادهٔ سنیهٔ شاهانه تعین می‌شوند . مفتشین ملکی موافق به نظامنامهٔ جدا گانهٔ مخصوص خود کار میکنند .

قاعدهٔ ۳۰ :— معاملات سجل نفوس وپاسپورت واصول استملاکات برای منافع عمومیه ، واداره های ایالات وسایره مطابق نظامات مخصوصهٔ آن اجرا شود .

قاعدهٔ ۳۱ :— دریکسال هرقدرملبوسات وتجهیزات عسکری‌از قسم (توپ وتفنك وجبه خانه وسایرهٔ) که‌لازم باشد ، وزارت حربیه مقدار آنرا بوزارت داخلیه خبر میدهد . واز اشیای مذکوره هر مقداری که حاضر کرده شود به تحویلخانه ها وجبه خانه هائیکه‌ریاست لوازمات عمومی‌وزارت حربیه مربوط است‌بی‌دربی تسلیم کرده میشود .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 20 of 130

(وزارت عدلیه)

قاعدهٔ ۳۲ :ــ در افغانستان برای گردانیدن امورعدلیه را درداثرهٔ نظامات بمحور مطلوبش وزارت عدلیه مأمور است .

قاعدهٔ ۳۳ :ــ وظایف وزیر عدلیه ازقرار ذیل است :

اول .ــ نگاهداشت ومحافظهٔ وظایف قاضی‌ها که ازمأمورین دولت هیچ کس بکارهای شرعیه وسیاستیه‌شان جبرا اجراومداخلت کرده نتواند .

دوم .ــ نگرانی ایفای وظایف قضاة ، وعموم مأمورین محاکم عدلیه .

سوم .ــ راه‌نیافتن خصایل قبیحه ، دروظایف مأمورین عدلیه .

چهارم .ــ نظارت کردن برینکه کسیکه ازطرف دولت اجازهٔ قضارا نداشته باشد ، باید وظیفهٔ قضارا اجرا ننماید .

پنجم .ــ نگرانی کردن براینکه هیچ‌دعوا در محکمه هابحال تعویق نماند .

ششم .ــ نظارت کردن براینکه درهیچ‌یکی ازمحکمه های عدلیه ، لحاظ قومیت وجنسیت

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 21 of 130

ودین ومذهب ، کرده نشود ، وبالمساوات فیصله احکام شرعی وسیاستی وتجارتی اجرا کردد .

قاعدهٔ ٣٤ : — دروزارت عدلیه ، مستشاریت ، ومدیریت امور حقوقیه ، ومدیریت امور جزائیه ، ومدیریت امور تجاریه ، و مدیریت مأمورین ، ومدیریت مکتوب نویسی ، ومدیریت فروعات وصکوکات ودفتر محاسبه ، ودفتر اوراق موجود میباشد .

قاعدهٔ ٣٥ : — انتخاب مامورین عدلیه ، ازطرف (انجمن انتخاب مأمورین عدلیه) که درتحت ریاست وزیر عدلیه منعقد میشود بعمل می آید .

قاعدهٔ ٣٦ : — قاضی القضاة ومستشار ، ومدیرمأمورین ، ومدیر مکتوب نویسی اعضای مجلس مذکور میباشند .

قاعدهٔ ٣٧ : — در خصوص صورت انتخاب قضاة ومامورین محکمه های عدلیه ، درفصل های قوهٔ عدلیهٔ این نظام نامه احکام موجود است .

قاعدهٔ ٣٨ : — مستشار وزارت عدلیه براه راست ازحضور مبارك همایونی نصب وتعیین میشود ، ومدیران وزارت عدلیه از طرف وزیر عدلیه انتخاب واز حضور مبارك پادشاهی منظور می شوند . ودیکر مأمورین وزارت ازطرف (انجمن انتخاب مأمورین عدلیه) انتخاب ، وبمنظوری وزیر عدلیه تعیین میکردند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 22 of 130

قاعدهٔ ٣٩ :ـ درهرایالت وحکومتی اعلی ، مأمورین محکمه‌های عدلیه ملحقات از طرف مجلس‌های مشورهٔ ولایات وحکومتی‌های اعلی انتخاب ومقرر میگردند.

قاعدهٔ ٤٠ :ـ برای تفتیش احوال محاکم ، وقتاً فوقتاً یك هیئت تفتیشیه ازطرف اشرف پادشاهی اعزام میشود ، رئیس ودونفر اعضای اول ودوم آن ازطرف قرین‌الشرف همایونی انتخاب گردیده ، وباقی اعضای آن ازطرف وزیر عدلیه بالانتخاب باارادهٔ سنیهٔ شاهانه تعین میشوند . وظایف مفتشین عدلیه مطابق نظامنامهٔ آن اجرا گردد .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 23 of 130

(وزارت مالیه)

قاعدهٔ ٤١ : وزیر مالیه مأمور است بامور مالیهٔ افغانستان عموم مامورین مالیه خواه درمرکز ویادراطراف باشند ، درزیرامروزیرمشارالیه ایفای وظیفه مینمایند

قاعدهٔ ٤٢ :— دروزارت مالیه مستشاریت ، ومدیریت محاسبهٔ عمومیه ، ومدیریت مالیه ، ومدیریت مامورین ومدیریت تحویلات ومدیریت اخراجات ومدیریت تشخیص ، ومدیریت مکتوب نویسی ودفتراوراق موجود میباشد .

قاعدهٔ ٤٣ :— مدیریت محاسبهٔ عمومیه ، علاوه برتدقیق واردات ومصارف دولت ، وترتیب نظامنامهٔ جمع وخرج به یك جا کردن وتطبیق جدولهای واردات ومصارف سالهای سابقه ، وجستجوی منابع جدیدهٔ واردات برای دولت وتامین تحصیل کامل محاصل دولت نیز مامور است .

قاعدهٔ ٤٤ :— مدیریت مالیه بتحصیل جمیع مالیات مامور است .

قاعدهٔ ٤٥ :— دیگر کافهٔ مدیریت ها بهامورانیکه در نظامنامهٔ مخصوص وزارت مالیه نشاندادهشده است مشغول اند

قاعدهٔ ٤٦ :— برای تفتیش احوال مامورین مالیه وقتاً فوقتاً یك هیئت تفتیشه ازطرف اشرف پادشاهی اعزام

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 24 of 130

میشود رئیس ودونفر اعضای اول ودوم آن ازطرف قرین‌الشرف همایونی انتخاب گردیده باقی اعضای آن ازطرف وزیر مالیه بالانتخاب بالارادهٔ سنیهٔ شاهانه تعیین میشوند وظایف مفتشین مالیه مطابق نظامنامهٔ آن اجرا کردد .

قاعدهٔ ٤٧ :- مأمورین مالیهٔ اطراف عبارت است از مستوفی های ولایات وسررشته دارهای اعلای حکومتی های اعلی ، ومأمورین مالیهٔ حکومتی های کلان وحکومتی ها

قاعدهٔ ٤٨ :- حسابات دولت در اداره های مالیهٔ وزارت واطراف در کتاب هائیکه موافق اصول دفتری ترتیب وتنظیم شده است قید میشود .

قاعدهٔ ٤٩ :- واردات ومصارف دولت بهمه حال وابسته بنظام نامهٔ (جمع وخرج) است . محصولیکه درنظامنامهٔ (جمع وخرج) مندرج نباشد تحصیل آن قطعیاً ممنوع است . اجرا کردن یك مصرف که درنظام نامهٔ مذکور درج نشده باشد ، ازطرف هرکس که باشد امرواجرا شده نمیتواند .

قاعدهٔ ٥٠ :- برای تحقیق وتدقیق اینکه ، آیا واردات ومصارف دولت حقیقتاً موافق بنظامنامهٔ (جمع وخرج) اجرا کردیده است یانی ، یك دیوان سنجش تشکیل

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 25 of 130

تردیده ودر خصوص دیوان سنجش در نظامنامهٔ
مخصوص وزارت داخلیه تفصیلات موجود است .

قاعدهٔ ۵۱ : — مستشار ، ومدیر های وزارت مالیه ومستوفی
های ولایات وسررشته دارهای حکومتی های اعلی
ومأمورین مالیهٔ حکومتی های کلان ، باامر است از
طرف اشرف پادشاهی انتخاب وتعیین فرموده میشود .
مأمورین مالیه حکومتی ها ازطرف (انجمن
انتخاب مأمورین مالیه) انتخاب وبمنظوری حضرت
شهریاری تعین میشوند .

قاعدهٔ ۵۲ : — برای هرکدام ازتکالیف دولت ، نظر بماهیت
ومقدار آن ، وبرای طرز تحصیل اموال دولت
نظامنامه های مخصوصه موجود است (انجمن
انتخاب مأمورین مالیه) زیر ریاست وزیر مالیه
میباشند ، ومستشار ، ومدیر محاسبهٔ عمومیه ومدیر
مالیه ومدیر مأمورین ومدیر تشخیص ومدیر
مکتوب نویسی اعضای آن هستند .

* *
*

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 26 of 130

(وزارت معارف)

قاعدهٔ ۵۳ :— وزارت معارف مأمور است به اتخاذ چنان تدابیریکه در راه ترقی وتعمیم علم ومعرفت در افغانستان خدمت کند به استثنای (مکتب حربیه) عموم مکاتب ومدارس از طرف وزارت معارف انتظام و اداره کرده میشود

قاعدهٔ ۵۴ :— وزارت معارف مرکب است ازمدیریت های ذیل :

اول .— مدیریت تدریسات عالیه .
دوم .— مدیریت مدارس
سوم .— مدیریت تدریسات اعدادیه
چهارم .— مدیریت تدریسات ابتدائیه
پنجم .— مدیریت تحریرات
ششم .— مدیریت محاسبات
هفتم .— دفتر خانهٔ اوراق

در وزارت معارف برای معاونت وزیرمعارف یک مستشار هم میباشد .

قاعدهٔ ۵۵ :— مدیریت تدریسات عالیه در افغانستان ازهمه اول به تأسیس مکاتب عالیهٔ ذیل مجبور است .

اول. — مکتب ملکیه شاهانه [برای احضار نوجوانان مملکت بخدمات ملکی]

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 27 of 130

دوم . — دار المعلمین عالیه [رای احضار معلمین در مملکت]

سوم . — مکتب مهندسین

چهارم . — مکتب قضاة [رای احضار قضاة]

پنجم . — مکتب لسان [رای احضار مامورین خارجه]

مدیریت مدارس ، به نظم ونسق تدریسات مدارس علمیه ، وانتخاب وتعیین مدرسین ، و تنظیم (جمع و خرج) مدارس ، وحسن ادارهٔ عموم او قافیکه بمدارس موقوف باشد ، وبصرف کردن فاضلهٔ حاصل آن اشتغال می ورزد .

مدیریت تدریسات اعدادیه ، بهو ظیفه ثبت و ترتیب رو غرامهای درس مکاتب اعدادیهٔ ، که درمرکز وملحقات کشاده شود ، باتحری وتدقیق اسباب ترقی مکاتب مذکوره ، وانتخاب مدیرها ومعلمین مکاتب اعدادیه و تنظیم (جمع و خرج) آن مشغول میباشد .

مدیریت مکاتب ابتدائیه نیز عیناً بهمان امور مکاتب رشدیه وابتدائیه ، که در مدیریت بالا ذکر وایضاح یافته کوشش مینماید .

مدیریت محاسبه ، علاوه براعطا وتوزیع تنخواه مأمورین معارف ، (جمع وخرج)

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 28 of 130

وزارت معارف . وجمع و خرج جمیع مدرسه‌ها ومکتب ها را تطبیق و تنظیم می نماید . وجمع وخرج معارف که به تصدیق شاهانه رسیده‌باشد بمالیات ها ومکاتبی که به آن عایدباشد می فرستد. و واردات اوقافیکه موقوف بمدارس است ، آنرا قبض و آنرا بمصارف لازمهٔ آن میرساند . مدیریت تحریرات . مأموراست بامور تحریریهٔ وزیر معارف .

قاعدهٔ ۵۶ :— در وزارت معارف ، یك مجلسی بنام (انجمن معارف) در تحت ریاست وزیر معارف موجود میباشد. مدیر های تدریسات عالیه ، و ابتدائیه ومدارس باچهار ذوات دیگری که از علما واقاضل مملکت انتخاب شده باشند در (انجمن معارف) بحیثیت اعضا شامل میشوند . (انجمن معارف) اولاً کتاب هائی‌را که در مکاتب درجات مختلفه تدریس میشود انتخاب میکنند .

ثانیاً برای پیشرفت ترقیات متوالیهٔ مکاتب تدابیر لازمهٔ تنسیقیهٔ آنرا تدقیق می نماید .

ثالثاً طلبه‌را که از بهر تحصیل بممالك اجنبیه فرستاده میشوند ، انتخاب و احوال عمومیهٔ

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 29 of 130

ایشان را بوساطت مفتش های مخصوص در تحت مراقبت میگیرد .

رابعاً معلمهای متخصص را که از ممالک اجنبیه جلب میشوند . انتخاب . ودرباب شرایط استخدامیه شان تنظیم وتعاطی مقاولات مینماید .

خامساً در مملکت برای توسیع معارف ، قونفرانسهای عمومی و موعظه های دینی که در اوقات و محلهای مختلف بغرض تشویقات اهالی داده شود مرتب میسازد . وفضلائی را که این قونفرانسها وموعظه ها را اعطا واجرا مینمایند . انتخاب . واجرت های شان را معین میکند .

سادساً برای طبع مؤلفات وترجمهٔ آثاریکه طبع وترجمه اش از طرف انجمن تالیف وترجمه لازم دیده شود . بعدالتدقیق اجازت میدهد .

قاعدهٔ ۵۷ :— درو زارت معارف، یك دایره بنام (دار التألیف) هم موجود میباشد .

این هیئت مرکب است از ذواتیکه از جهة افاضل محلیه و اجنبیهٔ واقف السنهٔ اجنبیه و معلمهای مکاتب که از طرف وزارت منتخب ، و باراده و تصدیق شاهانه مقرر ومعین گردیده باشند. برای دار التألیف وانجمن معارف درنظامنامهٔ

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 30 of 130

وزارت معارف احکام مفصله وضع گردیده .
بموجب آن عمل کرده شود .

قاعدهٔ ۵۸ :- درخصوص معارف ابتدائیه ،واعدادیه ،یك قانون معارف عمومی جدا گانه نشر میشود .

قاعدهٔ ۵۹ :- مستشار معارف ، و مدیران تدریسات عالیه و اعدادیه ، وابتدائیه ، و مدارس و مدیر مکتب حبیبیه ، ومکاتب سایرهٔ عالیه‌از طرف‌وزیرمعارف انتخاب ، و با ارادهٔ سنیه نصب و تعیین میشوند دیگرمامورین ومعلمین ازطرف (انجمن انتخاب مأمورین معارف) انتخاب ، وبه تصدیق وزیر معارف‌تعیین میشوند . (انجمن‌انتخاب مأمورین معارف) بزیر ریاست وزیر معارف ازمستشار ومدیران تدریسات عالیه و اعدادیه و ابتدائیه ومدارس ترکیب می یابد .

در حال‌حاضر بسببی که هنوز این‌مدیریت‌ها تماماً در وزارت معارف موجود نگردیده اند تازمان موجود گشتن آنها بقسمیکه در نظامنامهٔ تشکیلات مرکزی وزارت معارف نوشته شده مستشار ومدیر مدرسه حبیبیه ،ومدیر تدریسات ابتدائی‌شهر ، ومدیر مکاتب‌ابتدائی شش گروهی ومدیر دارالمعلمین ابتدائی بزیر ریاست وزیر معارف (انجمن انتخاب مامورین معارف) را تشکیل میدهند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 31 of 130

(وزارت تجارت)

قاعدهٔ ٦٠ :— وزارت تجارت دایما برای توسیع وتسهیل تجارت داخلیه وخارجیهٔ افغانستان تدابیر لازمه را بعمل می آورد .

قاعدهٔ ٦١ :— درین وزارت مدیریت محاسبه ، ومدیریت مأمورین ومدیریت ز کوة ومدیریت مکتوب نویسی ودفتر اوراق موجود میباشد .

قاعدهٔ ٦٢ :— برای تفتیش احوال مأمورین وزارت تجارت و کمرکها وقتاً فوقتاً یك هیئت تفتیشیه از طرف اشرف پادشاهی اعزام میشود . رئیس و دونفر اعضای اول ودوم آن از حضور مبارك پادشاهی انتخاب گردیده ، وباقی اعضای آن ازطرف وزیر تجارت بالانتخاب باارادهٔ سنیه شاهانه تعیین میشوند وظایف مفتشین مطابق بنظامنامهٔ آن اجرا کردد .

قاعدهٔ ٦٣ :— همه مدیریت های کمرك بوزارت تجارت مربوطند معاملات مدیریت های کمرك و اصول تحصیل وجوهات کمرك مطابق بنظامنامهٔ مخصوص آن اجرا کردد .

قاعدهٔ ٦٤ :— مستشار ومدیر محاسبه، ومدیر کمرك کابل ، ومدیر کمرکهای ولایات وحکومتی های اعلی وحکومتی

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 32 of 130

های کلان براه راست از طرف اعلیحضرت
همایونی انتخاب وتعیین فرموده میشود .

قاعدهٔ ٦٥ : — دیگر مدیران و زارت از طرف وزیر تجارت
انتخاب و بمنظوری حضور اعلیحضرت همایونی
تعین میشوند . باقی همهٔ مأمورین وزارت و
کمرکها ازطرف (انجمن انتخاب مأمورین تجارت)
انتخاب و بمنظوری وزیر تجارت تعین میکردند .

قاعدهٔ ٦٦ : — مدیر محاسبه ، ومدیر مأمورین ، ومدیر زکوة ومدیر
مکتوب نویس اعضای (انجمن انتخاب مامورین
تجارت) هستند .

. .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 33 of 130

(وزارت امنیت عمومیه)

قاعدهٔ ٦٧ :— وزیر امنیت عمومیه . آمر قوهٔ ضابطهٔ افغانستان است .

قاعدهٔ ٦٨ : — قوهٔ ضابطه بنام (پولیس) و کوتوالی بدوقسم منقسم میشود .

وظایف پولیس بقرار ذیل است :

اول — درداخل شهرها حفظ امنیت عمومیه وتطبیق نظامات بلدیه

دوم — درداخل شهر گرفتار کردن همهٔ مجرمین واجرای تحقیقات ابتدائیه دربارهٔ آنها .

کوتوالی درداخل شهرها عنداللزوم قوة الظهر پولیس میباشد . ودر خارج شهر ها وظایف پولیس را عیناً ایفا مینماید .

قاعدهٔ ٦٩ : — در وزارت امنیت عمومیه دو مدیریت موجود است . یکی مدیریت پولیس ودیگری مدیریت کوتوالی .

قاعدهٔ ٧٠ :— وظایف مدیریت پولیس بقرار ذیل است :

اول — تدارك سپاهیان ومنصبداران پولیس افغانستان ، وترفیع وجزا وتوسیع معلومات شان

دوم — ضبط احوالات وتدقیق وقید حقیقت اشخاص مضر وشبهه ناك محلی واجنبی .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 34 of 130

سوم — تشکیل خدمت استخباریه در خارج افغانستان ، برای محافظهٔ امنیت خارجیه و داخلیهٔ مملکت .

قاعدهٔ ۷۱ :— وظایف مدیریت کوتوالی بقرار ذیل است .

اول — تدارک سپاهیان و منصبداران کوتوالی

دوم — تدارک لوازمات نفری کوتوالی وجزا وترفیع وتوسیع معلومات شان .

قاعدهٔ ۷۲ :— وزیر امنیت عمومیه از امور انضباطیهٔ پای تخت وولایت کابل بالذات مسئول و بنظارت کردن به تنسیق وتنظیم غندهای کوتوالی وافراد پولیس ملحقات سائره بصورت مکمله وبحسن ایفای معاملات داخلیه شان در دایرهٔ نظامات دولت مجبور است وزیر امنیت عمومیه بنابر عرضداشت مدیر پولیس ، وقوماندان غند کوتوالی درحق مجرمینی که جرمهای شان بدرجهٔ قباحت است به اعطا واجرای حکم جزای ایشان مختار است مگر مجرمین جنحه وجنایت را با اوراق تحقیقیه ابتدائیه شان بمحکمهٔ متعلقه عدلیه تسلیم میکنند.

قاعدهٔ ۷۳ :— درولایت کابل یك غند کوتوالی موجود است . دردیگر ولایات وحکومتی های اعلا و حکومتی های کلان نیز نظر به اهمیت شان بقدر لزوم

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 35 of 130

قطعات کوتوالی مقرر میباشد .

قاعدهٔ ۷٤ :— قطعات کوتوالی بقدر لزوم بحکومتی ها وعلاقه ها تقسیم میشود .

قاعدهٔ ۷۵ :— آمر قطعه های کوتوالی مرکز ولایت وحکومتی اعلا ، آمر تشکیلات پولیس و کوتوالی همان جا میباشد آمر مذکور از محافظهٔ امنیت داخلی همان ولایت ، ویاحکومتی اعلی مسئول است . در مرکزهای علاقه ها تنها ضابط کوتوالی ویا خورد ضابط موجود میباشد .

قاعدهٔ ۷٦ :— درکابل جداگانه یك مدیر پولیس ، وبقدر ضرورت وکفایت منصبداران و سپاهیان آن میباشند . وزیر امنیت عمومیه براه راست آمر است برمدیر پولیس کابل وقو ماندان غند کوتوالی ، وهیچ یك اداره ومقام دیگر صلاحیت آنرا ندارد که به ایشان اعطای اوامر نماید .

قاعدهٔ ۷۷ :— برای توسیع معلومات ضابطان وافراد پولیس وکوتوالی درکابل علاوه بریك یك مکتب نفرات پولیس وکوتوالی یك مکتب ضابطان کوتوالی هم کشاده میشود .

قاعدهٔ ۷۸ :— صورت تنسیق پولیس وکوتوالی ، وصورت ایفای وظایف ضابطه این هردو صنف ودرجهٔ

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 36 of 130

صلاحیت واختیارات شان بموجب نظامنامه‌های
مخصوص آن اجرا کردد .

قاعدهٔ ۷۹ :— مدیران وزارت امنیت عمومیه وقوماندانهای غند
و کندك های کوتوالی ومدیر پولیس شهر
کابل از طرف وزیر امنیت عمومیه انتخاب
وبا ارادهٔ سنیهٔ همایونی نصب میشوند .

قاعدهٔ ۸۰ :— منصبداران پولیس ودیکر ضابطان کوتوالی .
بمنظوری وزیرامنیت عمومیه نصب وتعیین میکردند

قاعدهٔ ۸۱ :— ترفیع مراتب جمیع ضابطان کوتوالی وپولیس
بالاجازه با ارادهٔ سنیه همایونی اجرا میشود .

قاعدهٔ ۸۲ :— درافغانستان حالاً امور بلدیه نیز بوزارت امنیت
عمومیه مفوض است .

برای تدویر امور بلدیهٔ شهر کابل در وزارت
امنیت عمومیه یك مدیریت بلدیه موجود میباشد
درولایات هم بزیر امر قوماندان های کوتوالی
یك یك مأمور بلدیه میباشد

* *
*

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 37 of 130

(وزارت زراعت)

قاعدهٔ ۸۳ :— امورزراعت ، وجنگلهاو معادن افغانستان برعهدهٔ وزارت زراعت مفوض است. درین وزارت مدیریت زراعت ، واملاك سرکاری ، ومدیریت جنگلها و معادن ، ومدیریت مکتوب نویسی ومدیریت محاسبات، و مدیریت مامورین، ودفتراوراق میباشد.

قاعدهٔ ۸٤ :— مدیر زراعت به ترقی وتوسع زراعت درافغانستان وبداخل نمودن اصول جدیدهٔ زراعت درمملکت، وبجلب واردانیکه از زراعت بدست می آید ، وبفهمانیدن اصول استعمال انبار صنعی بمردم، وبتاسیس مکاتب عملی فلاحت وبه تربیت کشت زار های نمونهٔ زراعت وبه ادارهٔ املاك سر کاری وبتقسیم آب اشتغال میورزد .

قاعدهٔ ۸۵ :— مدیر جنگلها ومعادن ، بمسائل حسن محافظهٔ جنگلهای افغانستان ، وازسر نوبسر رسانیدن جنگلها ، واحداث درخت زار ها در جوار قریه هاوبکندن وکاویدن معادن موجوده بصورت احسن ، وکشف وتحری معادن جدیده وحفریات آن مأمور است .

قاعدهٔ ۸۶ :— مدیر زراعت و املاك سر کاری ، ومدیر جنگلها ومعادن ومدیر محاسبات ، ازطرف

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 38 of 130

اعلیحضرت همایونی انتخاب و تعین میشوند . باقی مدیرهای وزارت زراعت وولایات از طرف وزیر زراعت انتخاب ، و بمنظوری اعلیحضرت همایونی تعیین میشوند . دیگر مأمورین وزارت زراعت از طرف (انجمن انتخاب مأمورین زراعت) انتخاب ، و بمنظوری وزیر زراعت تعیین میشوند همه مدیران وزارت زراعت اعضای (انجمن انتخاب مامورین زراعت) هستند .

قاعدهٔ ۸۷ :— برای تفتیش احوال مأمورین زراعت وقتاً فوقتاً یك هیئت تفتیشیه زراعت از حضور مبارك شاهانه فرستاده میشود ، و بقرار نظامنامهٔ مفتشین اجرای تفتیش می‌نماید .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 39 of 130

(شورای دولت)

قاعدهٔ ۸۸ : شورای دولت مرکز مذاکرهٔ مصلحت های عمومیه ملکیه است .

قاعدهٔ ۸۹ :— شورای دولت به این سه دایره منقسم میشود .

اول — دایرهٔ تنظیمات

دوم — دایرهٔ ملکیه

سوم — دایرهٔ محاکمات

رئیس هر دایره بنام رئیس ثانی شورای دولت یاد کرده میشود .

قاعدهٔ ۹۰ —: شورای دولت در تحت ریاست یك رئیس میباشد ورئیس مذکور داخل هیئت وزراست .

قاعدهٔ ۹۱ :— دایرهٔ تنظیمات ، اولاً به تفسیر و تنظیم مرکونه لایحه های نظامیه ، وثانیاً بعلاوه کردن وتعدیل نمودن قواعد آن مأمور است ؛

دایرهٔ ملکیه بمذاکرهٔ مسایل عائده ، به امور ملکیه و نافعه وتجاریه ومعارف مامور است .

دایرهٔ محاکمات ، بمحاکمه مامورین ملکیه مأمور است .

قاعدهٔ ۹۲ :— در هر دایرهٔ شورای دولت ، علاوه بر یك نفر رئیس ، به عضو دیگر شمولیت داشته میباشند .

ودر هر دایره یك یك سر کاتب وهرچند نفر کاتب

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 40 of 130

که بکار باشند شامل میگردد ، در دایرهٔ محاکمات دو نفر عضو معاون میباشند .

قاعدهٔ ۹۳ :— اعضای شورای دولت ، بنام (اعضای طبیعیه) و (اعضای منتخبه) ردوقسم منقسم میباشند اعضای منتخبه آن عبارت است از نمایندگان اهالی ، که از هر ولایت و هر حکومتی اعلی یك یك نفر ازطرف خود رعایا انتخاب گردیده ، بشورای دولت فرستاده شده باشند ، وعلاوه بران از خود پای تخت ، واز هر حکومتی کلان ولایت کابل ، هم یك یك نفر اعضا ازطرف اهالی ورعایا انتخاب گردیده ، داخل اعضای منتخبهٔ شورای دولت میگردند . انتخاب اعضای منتخبهٔ شورای دولت مطابق فصل مخصوص اجرا شود .

قاعدهٔ ۹٤ :— رئیسان واعضای طبیعیهٔ شورای دولت ، ازطرف اشرف اعلیحضرت پادشاهی انتخاب وتعیین میگردند ، ومعاونهای دایرهٔ محاکمات ، ازطرف رئیس شورای دولت انتخاب گردیده با ارادهٔ سنیه منصوب میشوند .

قاعدهٔ ۹۵ :— هرگاه برای یك وزارت ویا یك دایرهٔ مستقل ، وضع کردن یك نظامنامه لازم دیده شود ، یك لایحهٔ همان نظامنامه ازطرف همان وزارت ، ویاهمان

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 41 of 130

دایرهٔ مستقل تنظیم یافته باارادهٔ سنیه اعلیحضرت پادشاهی بهشورای دولت حواله کرده میشود . شورای دولت بعد از اجرا کردن علاوات و تعدیلات لازمه ، آن لایحهٔ نظامیه را با فیصلهٔ آرا ، بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نموده منظوری میگیرد ، وبعد منظوری شاهانه ، نظام نامهٔ مذکور بوزارت متعلقه آن سپرده شده دستور العمل اتخاذ میشود .

قاعدهٔ ۹٦ :— دایرهٔ محاکمات شورای دولت ، از یك رئیس و نه نفر اعضا مرکب است ، بدون ازین در دایرهٔ مذکور ، دو نفر معاون اعضا و یك نفر سر کاتب و بقدر لزوم کاتب هاهم موجود میباشند .

قاعدهٔ ۹۷ :— سه نفر از اعضا بهمراه دو معاون در حالیکه یکی از اعضا رئیس باشد (محکمهٔ ابتدائیهٔ شورای دولت) را تشکیل میکنند ، محکمهٔ مذکور بمحاکمهٔ مأمورین دولت که در کابل بوده ، مرتکب جرمی ازنوع قباحت وجنحه گردیده باشند مامور است ودر محکمهٔ مذکور دو نفر کاتب هم موجود میباشد .

قاعدهٔ ۹۸ :— رئیس وشش نفر اعضای دایرهٔ محاکمات (محکمهٔ مرافعهٔ شورای دولت) را تشکیل میکنند ، وظیفهٔ محکمه مذکور بقرار ذیل است .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 42 of 130

اول — مرافعه فیصله‌هائیکه از محکمهٔ ابتدائیه شورای دولت ، واز مجلس های مشورهٔ ولایات وحکومتی های اعلی ویا کلان صادر شده باشند

دوم — محاکمهٔ مأمورین دولت، که در مرکز سلطنت ، ودر ولایت قابل بوده مرتکب جرمی از نوع جنایت گردیده باشند . اگر یك یادو نفر از اعضای مذکور حسب المعذره موجود نباشند ، کمبود آن از دیگر دایره های شورای دولت اکمال کرده میشود .

قاعدهٔ ۹۹ :— در شورای دولت ، یك هیئت تمیزیه موجود است ، که بقرار ذیل تشکیل میابد :

اول — سه نفر اعضا از دایرهٔ تنظیمات .

دوم — سه نفر اعضا از دائرهٔ ملکیه .

این شش نفر اعضا زیر ریاست رئیس شورای دولت ، هیئت تمیزیهٔ شورای دولت را تشکیل میدهند .

قاعدهٔ ۱۰۰ :— این سه دائرهٔ شورای دولت عندالاقتضا بنام هیئت عمومیه و در تحت ریاست رئیس عمومی جمله یك جا جمع شده مذاکره خواهند کرد —

قاعدهٔ ۱۰۱ :— در زیر امر رئیس شورای دولت یك سر منشی میباشد که باارادهٔ سنیه شاهانه معین گردیده است ودر معیت او چند نفر کاتب هم موجود میباشند.

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 43 of 130

(مدیریت مستقله پوسته و تلیفون و تلغراف)

قاعدهٔ ۱۰۲ :— مدیریت مستقلهٔ پوسته ، وتلیفون و تلغراف ، مأموراست به جالان کردن پوسته های افغانستان و تأسیس نمودن خطوط تلغرافیه در افغانستان ، وبوجود آوردن شبکه های تلیفون خواه درداخل شهر باشدیادر میان قصبات مشهوره . در این مدیریت مستقله ، ماموریت محاسبه،ودفتر مأمورین ، وماموریت فنیه ودفتراوراق موجود میباشد .

اکرچه در آینده در صورت مرکزیت مراکز ولایات بامرکز سلطنت بذریعهٔ تلغراف لازم میشود که در هرشهر یك یك مدیر تلغراف وپوسته وتلیفون معین کردد ، مکردرحال حاضره در کابل و مراکز مذکوره ، تنها یك یك نفر مأمور پوسته وتلیفون موجود است .

قاعدهٔ ۱۰۳ :— در پوسته خانه های افغانستان . قاعدهٔ مصؤنیت مکاتیب بصورت قطعی مرعی میباشد .

قاعدهٔ ۱۰۴ :— مأمورین پوسته وتلیفون ، ازطرف مدیرمستقل پوسته انتخاب کردیده، بامنظوری همایون شهریاری تعیین میشوند . دیکر عملهٔ پوسته وتلیفون ازطرف

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 44 of 130

(انجمن انتخاب مأمورین پوسته وتلیفون) انتخاب
واز طرف مدیر مستقل منظور میشوند .

قاعده ۱۰۵ ـ: مأمور محاسبه و آمر دفتر مأمورین ومامورامور
فنیه (درانجمن انتخاب مأمورین) اعضامیباشند

:

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 45 of 130

(مدیریت مستقله طبیه)

قاعدهٔ ۱۰۶ —: مدیریت مستقله طبیه ، در امور صحیهٔ افغانستان صرف مساعی می نمایند .

قاعدهٔ ۱۰۷ :— وظایف مدیریت مستقلهٔ طبیه قرار ذیل است :

اول — بقدر ضرورت جلب و استخدام اطبای متخصصه ، از خارج برای محافظهٔ صحت عمومیه مملکت .

دوم — فرستادن نوجوانان افغانی را بممالك اجنبیه برای تحصیل طبابت و عطاری .

سوم — کشادن یك یك شفاخانهٔ مخصوص برای عجزه و فقرای ملت ، در مرکز و ملحقات آن

چهارم تأسیس نمودن (دیسپانسر های عمومی) یعنی معاینه خانه هـای را یکان طبی ، بغرض سهولت مراجعت اهالی به اطبا .

پنجم تشویقات نمودن به کشادن عطار خانه های خصوصی ، برای اینکه اهالی دوا را بدرجهٔ کافی ، وقیمت ارزان تدارك کرده توانند .

ششم — کشادن یك مکتب (قابلات) در مرکز سلطنت ، برای جلو گیری واقعات مدهشهٔ که باعث قابله های نادان در میان نسوان بعمل می آید

هفتم — تاسیس کردن یك (باکتر یولوژی)

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 46 of 130

خانه ، برای اجرای تدقیقات خرده بینیه ،
واستحضار کافهٔ ادویه زرقیه یعنی (سروم)

هشتم — بوجود آوردن یك (دایرهٔ رونتکن)
ویك (کیمیا خانه مکمل) در نفس
پای تخت .

نهم — فرستادن هیئت های طبیهٔ سیار ،
برای محافظهٔ صحت اهالی قریه ها ، وقبایل
کوچی .

دهم — اتخاذ نمودن تدابیر مانعه ودافعه
برای رفع وجلوگیری بیماریهای ساریه ،
و امراض متعدیه که در داخل مملکت
ظهور نماید .

یازدهم — تعیین مدت قرانطین ، و اداره
نمودن قرانطین خانه هائیکه در وقت ظهور وبا
وطاعون ، در مملکت های مجاور بنقاط
لازم ساخته میشود .

قاعدهٔ ۱۰۸ :— در دایرهٔ مدیریت مستقلهٔ طبیه ، بقدر
لازم شعبه ها ودر تحت ریاست مدیر مستقل آن
یك (مجلس امور صحیه) مرکب از اطبای متخصصه
که در مرکز سلطنت اقامت دارند برپا میشود

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 47 of 130

فصل دوم — ادارهٔ ولایات

قاعدهٔ ۱۰۹ :— افغانستان از روی اداره ، بولایات و حکومتی های اعلی منقسم میشود . ولایات بحکومتی های کلان و محکومتی ها و حکومتی های کلان بحکومتی ها ، و حکومتی ها بعلاقها تقسیم میباید ، ولایات و حکومتی های اعلی ، برای امور داخلیه ، بلاواسطه بوزارت داخلیه مربوطند . حکومتی های کلان ، و حکومتی هائیکه درولایت کابل میباشند ، نیز براه راست بوزارت داخلیه مربوطند . در میان ولایت و حکومتی اعلی از روی ایفای وظایف عمومیه ، هیچ فرق موجود نیست . تنها در هرولایت یك نائب الحکومه و در هر حکومتی اعلی یك حاکم اعلی اجرای احکام می نماید .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 48 of 130

اول — نائب الحکومه ها

قاعدهٔ ۱۱۰ :— در هر ولایت نائب الحکومه ، رئیس و مرجع ادارهٔ عمومیه آن ولایت میباشد .

قاعدهٔ ۱۱۱ :— نائب الحکومه دربارهٔ خصوصات داخلیه باوزارت داخلیه مخابره میکند . لیکن در خصوصاتیکه بسایر شعبات اداره مربوط باشد ، باید بکروزارت ها مخابره نموده به کرفتن امر مأذون است . اکر نائب الحکومه موقتاً از مرکز ولایت بیرون رود ، مستوفی ولایت از طرف او وکالت مینماید .

قاعدهٔ ۱۱۲ :— در امور ملکیه وظایف نائب الحکومه حسب ذیل است :

اول — اخلاق حمیده و آداب پر تزیدهٔ اسلامیه را در داخل ولایت خود بروجه کمال حفظ کردن

دوم — نظامات دولت ، واو امر یرا که از حکومت مرکزی بکیرد ، تطبیق واجرا نمودن.

سوم — احوال مأمورین و امور ادارهٔ ولایت را تفتیش کردن .

چهارم — اکر از یکی از مامورین ولایت قصوری صادر شود ، در صورت ثبوت آن بلا تاخیر تصحیح کردن ، اکر خطا و قصور مأمور موجب

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 49 of 130

عزل و محاکمه‌اش باشد ، و نائب الحکومه بعزل و محاکمهٔ او صلاحیت داشته باشد . بموافق اصول و نظام بعزل و محاکمهٔ او پرداختن . و اگر مأمور خطا کار بارادهٔ سنیه منصوب شده باشد، از کیفیت حال به وزارت او اشعار نموده ، امر اجرای تحقیقات ابتدائیه را دربارهٔ او حاصل نمودن . اگر مامور مذکوریکی از مامورینی باشد، که از طرف کدام وزارت ، و یا مدیریت مستقله نصب و تعیین گردیده باشد دربارهٔ او اجرای تحقیقات ابتدائیه نمودن ، و تحت محاکمه گرفتن او را مناسب داند ، موقتاً از کار برطرف نموده و بهمان وزارت و یا اداره مستقله که به آن متعلقست اطلاع دهی نمودن داخل اختیارات نائب الحکومه است .

نهم — اگر موادیکه در بارهٔ آن حاکمها از نائب الحکومه استیذان می نمایند ، داخل صلاحیت و اختیارات او باشد ، در خصوص آن مواد امر دادن . و اگر داخل صلاحیت و اختیارات او نباشد ، در خصوص آن از دار السلطنه اذن خواستن .

ششم — آن مأمورین ولایت را که نائب الحکومه به نصب و تعیین ایشان اختیار دارد، بموافق اصول نصب و تعیین کردن .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 50 of 130

هفتم — درصورتیکه یك کار خارج از نظامنامهٔ نائب الحکومه پیدا شود . هرگاه یك کار عادی ومعمولی باشد ، آنرا خود بخود اجرا نمودن وازان بوزارت متعلقهٔ آن اطلاعدهی کردن . و اگر زیاده اهمیت داشته باشد ، در بارهٔ آن درمجلس مشورهٔ خود مذاکره نموده در آنخصوص از وزارت متعلقهٔ آن اذن گرفتن .

قاعدهٔ ۱۱۳ :— نائب الحکومه از وظایف خود ، وازاستعمال بی جا ، وغفلت وسهل انگاری مامورینیکه در معیت او هستند درپیش حکومت مرکزی مسئول است بنا برین او مجبور است که مأمورین ولایت خود را زیر نگرانی داشته باشد .

قاعدهٔ ۱۱٤ : — ازامنیت وانضباط ولایت ، نائب الحکومه رأساً مسئول است . بنابرین نائب الحکومه برای محافظهٔ امنیت مملکت ، به اتخاذ هرنوع تدابیر مختار ومأذون است . لکن هنگام ظهور احوال فوق العاده از وزارت متعلقهٔ آن اذن بگیرد .

قاعدهٔ ۱۱۵ : — در موقعی که قوت کوتوالی به محافظهٔ امنیت مملکت کافی نباشد ، نائب الحکومه بکلا تقرین منصبدار فوجی که در ولایت او موجود باشد مرا جعت کند ، وبقسمی که به کوتوالی قوة الظهر

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 51 of 130

باشد بقدر لزوم جلب قوهٔ عسکری را میتواند .

قاعدهٔ ۱۱۶ : — در صورتیکه دریك گوشهٔ ولایت ، یك آثار شورش و بغاوت ، ویایك حرکت مخل امنیت عمومی مشاهده شود ، وحال وزمان باذن گرفتن از مرکز سلطنت مساعد نباشد ، نائب الحکومه مسئولیت اعلان را بر خود گرفته ، درداخل ولایت حکومت عسکری را که پیمانش دریك فصل مخصوص می آید ، اعلان کرده میتواند .

قاعدهٔ ۱۱۷ : — در صورتیکه نائب الحکومه ، اشخاص مفسد وشور انگیزی ، که دفع کردن شانرا فوری لازم بداند ، وزمان به اذن گرفتن از وزارت داخلیه مساعد نباشد ، نظر به قرار و تجویزیکه از مجلس مشوره صادر میشود محفوظاً بمرکز سلطنت فرستاده می تواند ، وبعدازآن مجبوراست که کیفیت مذکور رابهمراهی اسباب موجبهٔ آن بوزارت مشارالیهااشعار دارد .

قاعدهٔ ۱۱۸ : — نائب الحکومه برای جرائمیکه از نوع قباحت باشند ، بنا بر معروضائیکه از طرف منصبدار کوتوالی پیش کرده شود ، به حبس اشخاص امرداده می تواند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 52 of 130

قاعدهٔ ۱۱۹ : — نائب‌الحکومه بغیر حق ، به اجرای ضرب هیچ کس بهر سبب و بهانهٔ که باشد مأذون نیست اساساً شکنجه بالکل ممنوع است ، مگر جزای ضرب را نظر بحکم شرعی که در نظامنامهٔ جزا صریح شده ، و از محکمهٔ عدلیه در باب ارباب جرایم صادر گردیده باشد ، بموجب احکام نظامنامهٔ مخصوص آن ، بواسطهٔ مأمورین آن اجرا کرده میتواند .

قاعدهٔ ۱۲۰ : — چون در افغانستان ، نظام عادلانهٔ مصئونیت مساکن مشروط است ، بدین شرط که باید بتمامها به آن رعایت کرده شود لهذا نائب‌الحکومه بدون تعیین وتعریف نظام هیچ کس را خواه منصبدار کوتوالی باشد ، وخواه دیگر مامور ، نگذارد که به هیچ سبب وبهانه چه وقت شب وچه هنگام روز بخانهٔ کسی داخل شود . دراین خصوص نائب الحکومه را باید که بدرجهٔ نهایت توجه ودقت نماید

قاعدهٔ ۱۲۱ : — نائب‌الحکومه اشخاص اوباش ویله گرد را بنا برقرار داد مجلس مشورهٔ خود داخل سفر مینا کند .

قاعدهٔ ۱۲۲ : — نائب‌الحکومه بندی خانه ها را منادیاً با خبری وذکرانی می نماید ، ودقت میکند که هیچ کس از حکم نظامنامه زیاده محبوس نماند و بحسن اداره

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 53 of 130

و پاکیزگی و انتظام بندی خانه ها توجه تام مبذول میدارد . و باز خواست کسانی را که در حبس خانه مانده اند و در حق شان هنوز حکمی صادر نشده است نموده ، احضار ایشانرا به محکمه های عدلیه بلا تاخیر سفارش میکند وخرج خوراك وکذوان روز سرهٔ محبوسین را ازحاصلات مشغولیت خودشان می فرماید . واگر کافی نشود از طرف دولت اکمال می نماید .

قاعدهٔ ۱۲۳ : — نائب الحکومه به امور عدلیه قطعاً مداخله ، و بمذاکرات ومقررات قضا اجرای نفوذ کرده نمیتواند تنها در حق قضاتی که استعمال بی جای شان در وظیفهٔ مأموریت خود، وجرأت ارتکاب وارتشای شان محسوس شود . پس از تحقیقات ، کیفیت آنرا مفصلاً وسریعاً بوزارت عدلیه پیش می نماید .

قاعدهٔ ۱۲٤ : — نائب الحکومه به تحصیل کافهٔ حاصل دولت مجبوراست ، لیکن به گرفتن چیزی زیاده ازمقدار معین مأذون نیست . و بصرف کردن مبالغیکه بقرار نظام (جمع و خرج) تعیین وتحصیل شده و بفرستادن باقی ماندهٔ وجه آن بمرکز سلطنت مامور است .

قاعدهٔ ۱۲۵ : — نائب الحکومه در داخل ولایت مجبور است که به تعمیم مکاتب ، و حسن ادارهٔ آنها وترقی

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 54 of 130

تجارت وزراعت و صنایع ، منادیاً صرف همت وغیرت نماید .

قاعدهٔ ۱۲۶ : — نائب‌الحکومه بنظارت کردن امورذیل بذریعهٔ مأمورین متعلقهٔ آن مأمور است

محافظهٔ صحت عمومی ، و آبادانی مملکت ، وخشك کردن جبه زار ها ، ومحافظهٔ طرق عمومیه بوجه احسن ، وافراغ راه ها میان مرکز ولایت ، ومراکز حکومتی‌ها ، وتأسیس تلگرافخانه‌ها وشفاخانه‌ها ، وتکثیر جنگلها ، وحسن محافظهٔ معادن وجنگلها و انتظامات معاملات پوسته وتیلیفون وتلگراف .

قاعدهٔ ۱۲۷ : — نائب‌الحکومه درامور داخلیهٔ قطعات عسکریه و تعلیم وتربیهٔ آنها که در داخل ولایت مقیم باشند ، قطعاً مداخله کرده نمی‌تواند . مگر بقرار قاعدهٔ عندالاقتضا بقسمی که بکونوالی قوت‌الظهر شود ، بقدر لزوم اعطای قوهٔ عسکریه را از منصبدار بزرگترین ولایت طلب کرده میتواند ومنصبدار مذکور آن قوهٔ عسکریه را که نائب‌الحکومه تحریر را طلب کرده است بموقع معهود بفرستد .

قاعدهٔ ۱۲۸ : درمعیت نائب‌الحکومه برای ایفای وظایف مصرحهٔ بالا رؤسای مأمورین ذیل میباشند :

اول . — مستوفی

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 55 of 130

دوم .— مدیر مکتوب نویسی
سوم .— مدیر معارف
چهام .— مدیر کمرك
پنجم .— مدیر نفوس
ششم .— مدیر زراعت
هفتم .— مأمور نقلیات
هشتم .— مأمو امور خارجیه
نهم .— مأمور خزینه
دهم .— قوماندان کوتوالی
یازدهم .— مامور پوسته

قاعدهٔ ۱۲۹ :— مستوفی خودش ازطرف پادشاهی منصوب میشود وکار خود را بصورت نظامات مالیه بجا می آرد مستوفی آمر کافهٔ مأمورین مالیهٔ ولایت است . اگر یکی ازمأمورین مالیه ، بموافقت نظامات مالیه وقواعد حسابیه حرکت نکنند ، مستوفی درحق او اجرای تحقیقات ابتدائیه نموده نتیجه را به نائب الحکومه عرض نماید . مستوفی، حسب نظامنامه مالیات دولت را که اهل ولایت بادای آن مجبور هستند تحصیل نماید . و بر وفق نظامنامهٔ (جمع وخرج) ولایت اجرای صرفیات کرده ،اضافه آنرا به امر نائب الحکومه بمرکز سلطنت می فرستد

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 56 of 130

قاعدهٔ ۱۳۰:— در معیت مستوفی بقدر لازم نویسنده هم میباشد

قاعدهٔ ۱۳۱:— مدیر مکتوب نویسی به امور تحریریهٔ نائب الحکومه مأمور است . مدیر مکتوب نویسی بانتخاب وزارت داخلیه با ارادهٔ سنیه منصوب میشود . دفتر اوراق ولایت ، درزیر امر مدیر مکتوب نویسی میباشد .

قاعدهٔ ۱۳۲:— مدیر معارف مامور معارف ولایات مأموراست . مدیر معارف بانتخاب وزارت معارف باارادهٔ سنیه منصوب میشود . درداخل ولایت هرقدر مکتب هاشکه باشد ، تماماً درتحت امر مدیر معارف میباشد . مدیر معارف در داخل ولایت ، برای اجرای احکام نظامنامهٔ معارف حتی الامکان بصرف مساعی مجبور است .

قاعدهٔ ۱۳۳ :— مدیر نفوس بمعاملات تحریریهٔ نفوس مامور است. مدیر نفوس به انتخاب وزارت داخلیه با ارادهٔ سنیه منصوب میشود .

قاعدهٔ ۱۳٤ : — مدیر زراعت در داخل ولایت بهادارهٔ املاك سرکاری و به تکثیر زراعت ، وتعمیم اصول جدیدهٔ زراعت ، ومحافظهٔ جنگلها واحداث جنگلهای نو ، وسررشتهٔ معادن مکشوفه ،

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 57 of 130

و کشف کردن معادن جدیده مؤظف است .
مدیر زراعت به انتخاب وزیر زراعت ، با ارادهٔ
سنیه منصوب میشود .

قاعدهٔ ۱۳۵ :— مامور امور خارجیه ، یك مامور وزارت
خارجیه است ، که نزد نائب‌الحکومه می‌باشد . از
احوال دول اجنبیه که هم‌حدود آن ولایت است
معلومات بدست آوردن ، وبکسانیکه برای سیاحت
وتجارت عازم ممالك اجنبیه هستند پاسپورت دادن
ویاخود پاسپورت موجودهٔ ایشانرا لظر کذرانی
[ویزه] کردن ومعاملاتیکه درمیان نائب‌الحکومه
وقونسلهای اجنبیه جاری میباشد ، اجرا نمودن
از وظایف مأمور امور خارجیه است . مأمور
امور خارجیه از طرف وزارت خارجیه انتخاب
وتعیین کرده میشود .

قاعدهٔ ۱۳۶ :— قوماندان کوتوالی ، درداخل ولایت ، بمحافظت
امن و آسایش مأمور است . قوماندان کوتوالی
از سبب وظایف خود ، که متعلق بضبطو بط
ولایت است ، درتحت امر نائب‌الحکومه میباشد .
منصب دار پولیس که در مرکز ولایت موجود است ،
بامر قوماندان کوتوالی تابع است . قوماندان
کوتوالی از امن ، و آسایش مرکز ولایت وحوالی

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 58 of 130

ان بالذات مسئول است . قوماندان کوتوالی در حق مجرمانیکه جرایم ایشان از نوع قباحت است بعد از ثبوت آن بامنظوری نائب الحکومه جزا میدهد قوماندان کوتوالی مردمان کریزی و هر نوع مجرم ها و محکومین کریزی را بدست آورده بمقام متعلق آن بمحافظت تسلیم می کنند .

در زیر امر قوماندان کوتوالی یک مامور بلدیه موجود است که به امور بلدیه وصفائی مرکز ولایت مشغول است . وپاسپورت کوچی و کراهه کش واوجوره کار از طرف قوماندان کوتوالی داده میشود .

قاعدهٔ ۱۳۷ :— هیچ کس از مأمورین ولایت ، براه راست باوزارت هائیکه به آنها منسوبند مخابره کرده نمی تواند . ووزارت ها نیز بمأمورین ملحقات خود در هرجائی که باشد ، راساً او امر داده نمی توانند . جمیع مخابرات فقط بواسطهٔ نائب الحکومه جریان می یابد . وهر دائره ، مکتوب ها ومعروضاتی را که بوزارت خود می نویسد ، آنرا بالذات احضار نموده ، بکرفتن دستخط نائب الحکومه بران مجبور است ، مگر درصورتیکه نائب الحکومه بدوایر ماتحت خود بعضی او امر خلاف نظام اعطا

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 59 of 130

نموده در اجرای ایجاب آن اصرار نماید ، آن زمان مأمورین ملحقات مجبورند که کیفیت را رأساً بوزارت متعلقهٔ شان اخبار واشعار نمایند .

دوم = مجلس مشوره ولایت

قاعدهٔ ۱۳۸ :— در هر ولایت یك مجلس مشوره موجود میباشد مجلس مشوره . علاوه برانکه مواد متعلق امور ادارهٔ ولایت را در تحت مذاکره میگیرد ، یك خدمتی جدا گانه در خصوص محاکمهٔ مأمورین هم بعهده اش مفوض است . صورت اجرای این خدمت ثانوی او در فصلیکه راجع است بمحاکمهٔ مأمورین مفصلاً درج وتوضیح میشود .

قاعدهٔ ۱۳۹ :— موادیکه در (مجلس مشورهٔ ولایت) متعلق به امور ادارهٔ ولایت مذاکره میشود ، ازقرار ذیل است :

امور مالیه — اجرای خرید وفروش سرکاری وعقد قرار دادهائیکه بحکومت لازم باشد ، و ترمیم کلی وتعمیر ابنیه سرکاری وعندالاقتضا تجویز نمودن برای استملاك دولت براملاك خصوصیه بعضی اشخاص بغرض منفعت عمومیه مطابق نظامنامهٔ مخصوص آن .

امور نافعه — تجویز نمودن برای انشای راههائیکه در بین

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 60 of 130

مرکزهای حکومتی‌ها تمدید میشود . ومذاکرهٔ موادیکه تعلق دارد بهزراعت وتجارت وسایر امور نافعه ولایت ، وتجویز کشادن دوا خانه ها وشفاخانه‌ها ودیگر چیزها ازقبیل آن .

امور بلدیه — تعیین وتخصیص محل بازارهای عادی وبازارهای بزرك موسمی ، وقبرستانها ، و دیگر موادیکه بصحت عمومی متعلق باشد .

امور ملکیه — (اول) تجویز دربارهٔ تغیر ارتباط علاقه‌ها وقریه‌ها بایك دیگر .

(دوم) عنداللزوم بعضی موادیکه درمجالس مشورهٔ حکومتی‌ها ابتداءً مذاکره شده باشند وبرای مذاکره ازطرف نائب الحکومه بمجلس حواله گردد ، تدقیقات نمودن.

امور الضباطیه — تجویز نمودن درخصوص فرستادن چنان اشخاصیکه در داخل ولایت ، مصدر فتنه وفساد شده امنیت وراحت عمومیه را مختل ومسلوب سازند . بدارالسلطنه کابل، واخذ وحبس کسانیکه ازادای محاصل ومالیات دولت سر کشی وتمرد ورزند .

قاعدهٔ ١٤٠ :— مجلس مشوره درتحت ریاست نائب الحکومه منعقدمیشود ، وبنام(اعضای طبیعیه)و(اعضای منتخبه) بردوقسم اعضا مشتمل میباشد اعضای

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 61 of 130

طبیعیه‌اش عبارت است از مستوفی ، و مدیر مکتوب نویسی و مدیر معارف ، و مدیر کمرک ، و مدیر زراعت و مأمور امور خارجیه .

واعضای منتخبه‌اش عبارتست از نمایندگان رعایا که بموجب قاعدهٔ آینده ، از طرف اهالی ولایت منتخب شده باشند .

قاعدهٔ ١٤١ :— برای انتخاب اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ ولایت جمیع نفوسیکه بدولت مالیه ده میباشند از مردمان صاحب حیثیت واعتبار اهالی مرکز ولایت، وشهر هائیکه مرکز حکومتی‌ها باشد ویا از جملهٔ رؤسای قبایل بزرگ چنان ، یک یک نفررا که بدولت مالیه ده باشد از هر حکومتی کلان و حکومتی انتخاب نموده بمجلس مشورهٔ نائب الحکومه میفرستند

واعضای منتخبهٔ مذکور در تحت ریاست نائب الحکومه ویا حاکم اعلا اجتماع نموده از میان خود شان یک نفررا برای نمایند گی درشورای دولت انتخاب میکنند .

قاعدهٔ ١٤٢ :— اعضای منتخبهٔ مجلس مشوره ، تا پنجسال اعضای خدمت می نمایند و بعد از پنجسال انتخاب جدید می‌شود .

قاعدهٔ ١٤٣ :— مجاویزیکه مجلس های مشوره متعلق امور ادارهٔ ولایت پیش کنند ، نائب الحکومه‌ها محض بسبب

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 62 of 130

استشاره بهمه حال بمتابعت کردن آن مجبور نیستند . البته مسئولیتیکه از آن تولید کردد بتمامها بنائب الحکومه ها عاید میشود .

قاعدهٔ ١٤٤ :— در مجلس مشوره کاتب از امور تحریریهٔ آن مسئول است .

موادیکه در مجلس مذاکره میشود ، ازطرف نائب الحکومه حواله میشود و کاتب خلاصهٔ آنرا می نویسد . خلاصهٔ مذاکرات مجلس در کتاب ثبت قید میشود وبعده خلاصهٔ ثبت هر مجلس در مجلس آینده ازطرف اعضای موجوده بالامضا تصدیق میشود .

علاوه بریك کتاب مخصوصیکه در آن نظامات عمومیه و خصوصیهٔ مجلس قید میشود یك کتاب دیکر کهبرای قید کردن فیصله ها باشد هم لازم است .

قاعدهٔ ١٤٥ .— قواعدیکه در خدمات و وظایف نائب الحکومه ها وطرز تدویر امور دولت در ولایت های شان ، وصورت تشکل و وظایف مجلس مشورهٔ ولایت بیان شد ، همین قواعد عیناً در حق حکومتی های اعلا هم جاریست .

* * *

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 63 of 130

سوم — حکومتی های کلان

قاعدهٔ ١٤٦ . — حکومتی های کلان درتحت ادارهٔ یك یك حاکم کلان میباشند ، درداخل هرحکومتیٔ کلان چند حکومتی موجود میباشند .

قاعدهٔ ١٤٧ . — وظایف حاکم های کلان عیناً مانند وظیفه های نائب الحکومه هاست .

قاعدهٔ ١٤٨ . — مرجع حاکم های کلانیکه بیك ولایت ویاحکومتی اعلا مربوط باشند ، نائب الحکومه ها وحاکم های اعلاست . حاکم های کلانیکه درداخل ولایت کابل میباشند براه راست بوزارت داخلیه مربوطند ، ودرهرخصوص بوزارت داخلیه مراجعت نموده از آنجا صدرشته واوامر میگیرند .

قاعدهٔ ١٤٩ . — اختیار وصلاحیت حاکم های کلان دربارهٔ جزای جرایمیکه ازنوع قباحت باشد ، تنها عبارت است از جزای حبس پانزده روز ، وجزای نقدی را که بقباحت متعلق باشد تاحد مقتضای آن حکم داده میتوانند .

قاعدهٔ ١٥٠ . — درهرحکومتی کلان ، علاوه بریك یك مدیرمالیه یك یك سرکاتب ویك یك مأمور زراعت ویکیك مأمور کمرك ویك یك مأمور بومته موجود میباشند درمرکزبعضی ازحکومتی های کلان ، اگرکدام

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 64 of 130

قونسل اجنبی باشد در آنجا یك مأمور خارجیه نیز موجود میباشد ، وعلاوه برمأمورین فوق ، درمرکز هرحکومتی کلان یك قوماندان کوتوالی نیز موجود است .

قاعدهٔ ١٥١ — مدیرمال وسرکاتب، ومأمور زراعت ، ومأمور خارجیه ، اعضای طبیعیهٔ مجلس مشورهٔ حکومتی های کلان را تشکیل میدهند . یك یك نفر اعضائی که ازهر حکومتی تابع حکومتی کلان انتخاب گردیده اند ، بایك نفر عضوی که از مرکز خود حکومتی کلان منتخب شده است ،(اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ یك حکومتی کلان) هستند انتخاب اعضای منتخبه بصورتیکه در فصل مخصوص (صورت انتخابات اعضای منتخبه) بیان گردیده بمیان میاید .

قاعدهٔ ١٥٢ : وظیفهٔ مجلس مشورهٔ یك حکومتی کلان عینا مانند وظیفهٔ مجلس مشورهٔ یك ولایت بوده به فیصله دعوا های نوع جنحهٔ مأمورینیکه در داخل حکومتی کلان باشند ، مختار وصلاحیت دار است ،

قاعدهٔ ١٥٣ :— سرکاتب های حکومتی های کلان در عین زمان کاتب های مجلس مشوره میباشند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 65 of 130

قاعدهٔ ١٥٤: — برای تفصیلاتیکه در بارهٔ وظیفه های حاکم های کلان ، و وظیفه های کافهٔ مأمورینیکه درمعیت شان هستند ، بفصل نائب الحکومه‌ها مراجعت باید کرد .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 66 of 130

چهارم — حکومتی ها

قاعدهٔ ۱۵۵:— درهر حکومتی یکنفر حاکم میباشد ، مرجع حاکم های اول ودوم وسوم نائب‌الحکومه ها، وحاکم‌های اعلا وحاکم‌های کلان میباشد ، مابین حاکم های درجه اول ودوم وسوم ، درحقوق وخدمات هیچ فرق نیست ، این عنوانات تنها ازروی وسعت واهمیت دائرهٔ حکومتیست .

قاعدهٔ ۱۵۶:— مرجع حاکم هائیکه در داخل ولایت کابل بوده ، وبیك حکومتی کلان مربوط نیستند ، براه راست وزارت داخلیه است ،

قاعدهٔ ۱۵۷:— حاکم های درجهٔ اول و دوم از طرف اشرف همایونی نصب میشوند ، وحاکم های درجهٔ سوم از طرف وزیر داخلیه انتخاب ، و بمنظوری همایونی مقرر میگردند .

قاعدهٔ ۱۵۸:— حاکم ها در داخل حکومتی های خود شان، بتدویر امور ملکیه ، و ضابطه ، و مالیه ، وسائره مأمور ، وبحسن اجرای نظامات دولت واجرای اوامریکه بموجب نظامات ، از طرف نائب‌الحکومه‌ها برای شان داده شود، مجبورند .

قاعدهٔ ۱۵۹:— حاکم‌ها ازمحافظهٔ امنیت داخلی حکومتی های خود مسئول اند . برای اجراوابقای امور انضباطیه

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 67 of 130

بمعیت حاکم هر قدر که ایجاب کند قطعات
کوتوالی داده میشود ، که یك قسم آن در
مرکز حکومتی خود حاکم مانده ، قسم دیگر آن
در علاقه‌ها و نقاط لازمه تعیین و تقسیم میشود .
منصبداران کوتوالی حکومتی ، در تحت امر حاکم
حکومتی خود شان حرکت می کنند .

قاعدهٔ ١٦٠ — : حاکم ها در خصوص ایفا و یا اهمال خدمات ،
و رعایت و یا عدم رعایت احکام قانونیه و نظامیهٔ
مأمورینیکه در دائرهٔ حکومتی های شان باشند
متادیاً اجرای تدقیق و تفتیش مینمایند ، در حق
مأمورین مانحت که از ایشان اوضاع مخالف
نظام سر بزند و یا بر رعایای مانحت ظلم و تعدی شان
دیده شود ، حاکم ها یا خود بیاپ اجرای تحقیقات
بنمایند ، و یا انکه از بالا دست خود برای تحقیقات
اعزام مفتشین عدلیه ، و یا ملکیه ، و یا مالیه را
آرزو بکنند .

در این باب در فصل محاکمهٔ مامورین نظامنامهٔ
هذا جدا گانه قواعد موجود است .

قاعدهٔ ١٦١ — حاکم ها به نظم و اصلاح راه ها و گذرگاه های
صعب المرور که در بین قریه ها هستند ، و بحسن
محافظهٔ طرق عمومیه که در داخل حکومتی های

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 68 of 130

شان باشند نیز مؤظف هستند ، ودر آنخصوص از بالادست خودسررشته بگیرند .

قاعدهٔ ۱۶۲ :— وظایف حاکم ها بقرار ذیل است :

اول — برای کشادن مکاتب ابتدائیه ، وبرای استخدام معلمین سیار مابین قبایل کوچی از بالا دست خود سررشته گرفتن ، وتشویق وتحریك نمودن بچه های کوچی ودیهاتی را که درمکاتب ابتدائیه هستند ، از بهر تحصیل بمکاتب مرا کز ولایات ومرکز سلطنت .

دوم — دستگیر ساختن وتعقیب نمودن هر گونه مجرمین ومحکومین کریزی که در داخل حکومتی اوفرار ویا اخذ مقام نموده باشند .

سوم — تحریر کردن نفوس اهالی درجمیع دایرهٔ حکومتی خود بی کم وکاست بواسطهٔ مأمور نفوس .

چهارم — اخبار نمودن علاقه دار وقریه داررا براینکه جمیع تولدات ووفیات ، ونقل مکان ، وآتش زدگی خرمن و آمدن سیلاب وازین قبیل وقوعات مهمه را بروقت وزمانش برایر اخبار نمایند .

پنجم — تحصیل کردن محصول سرکاری تمامها که برذمهٔ رعایای داخلهٔ حکومتی او باشد ، درداخل دائرهٔ نظامات بتوسط تحصیلدارهائیکه درتحت امر مامور مالیه

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 69 of 130

حکومتی کار میکنند . واشخاصی را که درعدم ادای محصول سرکاری اصرار کنند ، بایادداشت مأمور مالیه بحضور مجلس مشوره محاکمه کردن ، وبعدالحکم تابستی روز بندی کردن ، وتقدیم کردن فاضله مبالغ مستحصله سرکاری بخزینه مرکزیه ولایت پس ازجدا کردن مبلغی که بموجب نظامنامهٔ (جمع و خرج) برای خود ادارهٔ حکومتی تخصیص شده است .

ششم — نظارت ومراقبت کردن براجرا آت وکار روائی های هیئت های طبیهٔ سیار ، که بغرض تداوی امراض اهالی قریه ها انتخاب شده اند ، که آیا بقرار نظام نامهٔ خود همه قریه هارا دوره کردش نموده بیمارهارا باحسن صورت معالجه ، ودواهای شان را کاملاً اعطا می نمایند یاخیر ؟

هفتم — دقت نمودن براینکه جنگلهای داخل حکومتی او خراب نشود ، و همت گماشتن در تربیت و تکمیل جنگلها و درخت زارهای نو .

هشتم — فوراً گرفتار کردن ارباب جرایم ازهرقسم که باشند ، از آنجمله تابه یك هفته مجازات نمودن فاعلین قباحت را بموجب تحقیقات منصبدار ان کوتوالی ، وعلاوه برآن ازبالادست خود اذن

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 70 of 130

خواستن ، وتسلیم کردن مرتکبین جنحه را به محکمهٔ عدلیه حکومتی خود ، ومجرمین جنایت رابه محکمهٔ عدلیهٔ بالادست خود سپردن .

۳-م — تشویق نمودن اهالی‌را به ترقی‌وتوسیع زراعت وتجارت وصناعتیکه در داخل حکومتی اورواج داشته باشد .

حاکم‌ها بعضی از این‌وظایف را بالذات‌وبعضی‌را بصلاح وصوابدید مجلس های مشورهٔ خود شان ایفا مینمایند .

قاعدهٔ ۱۶۳ :— در معیت حاکم‌ها علاوه برمنصبدار کوتوالی که قبلاً ذکرشد ، یک‌یک مأمور مالیه ، ویک‌یک مأمورنفوس هم میباشد .

قاعدهٔ ۱۶۴ :— مجلس های مشورهٔ حکومتی درتحت ریاست حاکم ها منعقد میشود .

درین مجالس بنام (اعضای طبیعیه) و(اعضای منتخبه) دوقسم اعضا موجود میباشند .

اعضای‌طبیعیهٔ مجلس مشورهٔ‌شان، مأمورین‌مالیه، ونفوس هستند . واعضای منتخبهٔ آن عبارت است‌ازنفری‌هاییکه ازمیان‌اهالی‌منتخب‌شده‌باشند

قاعدهٔ ۱۶۵ :— اعضای منتخبهٔ مجالس مشورهٔ حکومتی ها عبارت است ازیک‌یک نفراعضاییکه ازهر علاقهٔ‌تابع

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 71 of 130

یك حکومتی انتخاب گردیده اند بایك نفر عضویکه از مرکز خود علاقه حکومتی انتخاب گردیده است.

انتخاب اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ حکومتی بصوریکه درفصل مخصوص (صورت انتخابات اعضای منتخبه) درخاتمه بیان گردیده جریان می یابد

مدت خدمت اعضا پنج سال است ، بعد از اختتام مدت اعضای جدیده انتخاب میشود .

قاعدهٔ ١٦٦ :— مجلس های مشورهٔ حکومتی تنها در خصوص اموریکه به ادارهٔ حکومتی تعلق دارد مذاکره می نمایند ، وبامنظوری بالادست خود محاکمهٔ مأمورین که مرتکب قباحت شده باشند ، ورای دادن درحق آنها ، از جملهٔ وظایف مجلس های مشورهٔ حکومتی شمرده میشود . واجرای آن خاص تعلق به منظوری بالادست دارد .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 72 of 130

٥ — علاقه ها

قاعدهٔ ١٦٧: — حکومتی ها بر علاقه ها تقسیم میشوند ، و هر علاقه نظر بدرجهٔ مناسبت خود از چند قریه ترکیب می‌یابد ، درهر علاقه یك علاقه دار اجرای حکومت می‌نماید .

قاعدهٔ ١٦٨ : — علاقه دارها از طرف نائب‌الحکومه ها ویاحاکم های اعلا ، بقرار تجویز مجالس مشوره انتخاب میشوند ، بعدها ورقه‌ها به‌وزارت داخلیه تقدیم میشود ، ودرصورتیکه از طرف (انجمن انتخاب مامورین وزارت داخلیه) بعدالتدقیق ، شایان قبول دیده شد ، از طرف وزیرداخلیه تصدیق وبا احکام تحریری وزیر داخلیه بنائب الحکومه ویاحاکم اعلی اشعار میشود .

قاعدهٔ ١٦٩: — هرچند دربعضی اوقات علاقه دارها بنابروقوع بعضی احوالات مستعجله ، بعد از قرار مجلس مشورهٔ ولایت متعاقباً به اجرای وظیفه آغاز نمایند ، لاکن تازمانیکه ازوزارت داخلیه‌شایان قبول دیده نشوند دوام خدمت‌شان ممکن نمیشود.

قاعدهٔ ١٧٠: — علاقه دارباید شخصی خواننده ونویسنده ، وباعفت وناموس وخانزادهٔ قوم بوده عمرش هم بیچصورت از بیست وپنجسال کمترنباشد .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 73 of 130

قاعدهٔ ۱۷۱:— علاقه دار به‌اجرای وظایف ذیل مجبور است:

اول — دررعایت به‌احکام شرعی‌وپابندی آن‌اهالی‌علاقهٔ خودرا دایماً مجبور نمودن .

دوم — ارباب‌مرقسم جرایم مشهوده‌رافعلاً توقیف و مرتکبین قباحت‌را بصلاح ونجوبزمجلس علاقهٔ خود مجازات‌نمودن ومجرمین جنحه‌و جنایت راباوراق‌تحقیقیهٔ‌ابتدائیه شان‌به حکومتی بالادست خود سپردن ، درصورت ظهور یك جنایت که فاعل آن مجهول باشد ، علاوه بردوام‌نمودن در اجرای تحقیقات ابتدائیهٔ آن وجستجوی مجرم بحاکم بالادست معلومات مفصله‌دادن، ومر حکمی که ازطرف حکام مافوق‌اودرخصوص جستجوی جانی برای اوصادر گرددمتابعت نمودن ، احکام جمیع اعلامات متعلق مسائل حقوق‌وجزا که به‌او میرسند ، درمعرض اجرا گذاشتن ، احکام دیت خون وجزای نقدی را بلاتوقف وبدون فوت وقت وفرصت اجرا داشته مبلغ دیت را بورثهٔ مقتول وجزای نقدی‌رابه‌خزینهٔ قریب‌تودیع نمودن

سوم — در تطهیر وصفائی علاقهٔ حکومتی خود،ازهر گونه کثافت‌وغلاظت که‌صحت عمومیه را اخلال مینماید ، سعی بلیغ نمودن .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 74 of 130

چهارم — برموقع ورود یکی از هیئتهای صحیهٔ سیار که داخل علاقه‌داری وی میشود، در استفادهٔ مریض‌ها و بیمارها از آن جدوجهد بسیار نمودن.

پنجم — در اصلاح خرابی های جزوی راه های تهلکه ناکی که درین قریه ها میباشد، کوشش ورزیدن .

ششم — در ترمیم و تعمیر مساجد، و خراب نشدنشان توجه نمودن .

هفتم — برحسن محافظهٔ هرنوع مبانی که ازطرف دولت تعمیر شده باشند ، دقت ، و برای تعمیر و ترمیم جای های مرمت طلب آن اجرای پیمایش نموده ، لزوم تعمیر آنرا بدایرهٔ حکومتی عرضه داشتن .

هشتم — مکتب‌هائی‌را که درداخل علاقهٔ او هستند دایماً تفتیش ، و برحسن ایفای وظیفهٔ معلمین آن علم آوری نمودن .

نهم — برموقع ظهور حریق، سیلاب، و آتش زدگی جنگل و خرمن و آفات سایره، تدابیر لازمهٔ انسدادیه اتخاذ نمودن .

دهم — در حفظ ووقایهٔ جنگلهای طبیعی از تلف شدن ، و برای بسر رسانیدن جنگلهای نو ، اهالی را تشویق دادن .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 75 of 130

یازدهم — تحصیلدار هائی را که برای تحصیل اموال سرکاری بداخل علاقهٔ وی می آیند معاونت نمودن ، ودر تحصیل محاصل سرکاری بدرجهٔ کوشش نمودن ، که برذمهٔ هیچ کس از رعایای داخلهٔ علاقهٔ وی از حق سرکار چیزی باقی نماند ، وعلاوه بران اوضاع وحرکات تحصیلدارهارا نیز در تحت دقت ومراقبت گرفتن ، تاهیچ تحصیلداری از اهالی خارج دایرهٔ نظامات اضافه ستانی ننماید واز هیچ کس بنام خوردنی وپوشیدنی ومحصلی حبهٔ نگیرد .

قاعدهٔ ۱۷۲ :— علاقه دار برای مجازات نمودن اهل قباحت ، ازرعایا بموجب صلاح وصوابدید مجلس مشورهٔ خود تنها تابسه روز نظربندی را صلاحیت دارد محکومیتی که از سه روز اضافه باشد ، از حاکم بالادست خود باید اذن واجازه بخواهد .

علاقه‌دار به حبس کردن اشخاصیکه درعدم ادای مالیات دولت اصرار کنند اختیار ندارد .

قاعدهٔ ۱۷۳ :— علاقه دار کاتب داشته نمیباشد ، تنها درمنطقه علاقه اش یك مفرزه کوتوالی موجود است که منصبدار آن در تحت امرعلاقه‌دار اجرای مأموریت وایفای خدمت مینماید .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 76 of 130

قاعدهٔ ١٧٤ :— در هر علاقه یك مجلس علاقه موجود میباشد .
مجلس علاقه در تحت ریاست علاقه‌دار از سه عضو
دیگر که از معتبرین اهالی علاقه وقریه‌ها باشند ،
برای پنجسال از طرف اهالی قریه ها وقبایل
انتخاب میشود .
انتخاب اعضای (مجلس مشورهٔ علاقه داری)
مطابق به فصل مخصوص انتخابات که در خانه
است اجرا کردد .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 77 of 130

٦ — قریه‌ها وقبایل کوچی

ماده ۱۷۵ : — اداره‌های قریه‌ها و « قبایل کوچی » محول است برؤسای ایشان ، در خصوص در نظامنامهٔ مخصوص ادارهٔ ولایات قواعد قطعیه و مفصله موجود است

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 78 of 130

دیوان سنجش

قاعدهٔ ۱۷۶ :— دیوان سنجش بتدقیق اوراق حسابیهٔ همهٔ وزارت ها و مدیریت های مستقله مأمور است .

قاعدهٔ ۱۷۷ :— هر وزارت و مدیریت مستقل مجبور است که اوراق حسابیهٔ هر ساله خودرا باهمهٔ جزئیات و تفرعات آن بعد از همان سال در ظرف دو سال دیگر به دیوان سنجش بفرستد ، اگر تا اختتام چهار سال اوراق حسابیهٔ خودرا نفرستاد وزیر و مأمور محاسبهٔ آن وزارت در تحت محاکمه گرفته میشود .

دیوان سنجش در اثنای این تدقیقات ، تحقیق میکند که آیا همهٔ مصارف دولت ، به اوراق معتبرهٔ قانونیه موافق ساخته شده اند یا نی ؟ و آیا تکمیل واردات دولت تحصیل گردیده اند یا خیر؟ و در نتیجهٔ این تحقیقات و تدقیقات همان وزرها و مأمورین محاسبه وزارت هارا که در تحت محاکمه گرفتن شان لازم باشد تعیین میکند ، و بموجب این تدقیقات یك موازنهٔ حقیقیهٔ جمع و خرج را تنظیم و بحضور مبارك شاهانه تقدیم مینماید .

قاعدهٔ ۱۷۸ :— دیوان سنجش مرکب است ازیك رئیس و شش نفر اعضا .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 79 of 130

رئیس واعضای دیوان سنجش ازطرف اشرف اعلیحضرت همایون انتخاب وتعیین میشوند .

کاتب های سنجش از طرف رئیس انتخاب وبمنظوری وزیر داخلیه مقرر میشوند .

قاعدهٔ ۱۷۹ — : تاداخل شدن سال (۱۳۰۲) شمسی دوم ولایت وهر حکومتی اعلا یك یك شعبهٔ دیوان سنجش موجود میباشد ، که بعد ازتدقیق وسنجش ، خلاصهٔ حسابات سنجش شدهٔ هرولایت وحکومتی اعلارا براه راست به دیوان سنجش مرکزی میفرستند . مکرازروز اول سال (۱۳۰۲) شمسی مستوفی ها وسررشته دارهائیکه درولایات وحکومتی های اعلا میباشند ، ازسنجش آینده حسابات ولایات وحکومتی های اعلا مسئول بوده حسابات سنجش شدکی را قطع کرده ، بدیوان سنجش پای تخت میفرستند . وشعبه های موجوده دیوان سنجش تاقطع و تصفیه کردن حسابات سالهای گذشته برحال خود مانده بعد از قطع وتصفیه حسابات ماضیه بالکل منسوخ میشود .

قاعدهٔ ۱۸۰ :— دیوان سنجش درحال حاضر به وزارت داخلیه مربوط است ، وبمطابق نظامنامهٔ مخصوص خود ایفای وظیفه مینماید .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 80 of 130

حکومت عسکریه

قاعدهٔ ۱۸۱ :— هرگاه در یك گوشهٔ مملکت یك آثار بغاوت و عصیان که مخل امنیت عمومیه باشد محسوس گردد ، در آنجا دولت به اعلان حکومت عسکریه مختار است .

قاعدهٔ ۱۸۲ :— بمجردیکه به اعلان حکومت عسکریه لزوم دیده شود ، بنابر عرض و گذارش وزارت امنیت عمومیه به امر و ارادهٔ سنیهٔ اعلیحضرت ملوکانه یك بیان نامه نشر میشود که بیان نامهٔ مذکور بر خصوصات ذیل محتوی میباشد .

اول — حدود منطقهٔ ممالکی که در آن حکومت عسکریه اعلان گردیده است ، مکملاً تعیین و تحدید میشود .

دوم — سبب اعلان حکومت عسکریه بیان میشود .

سوم — اگر حکومت عسکریه موقتاً اعلان گردیده باشد ، تاریخ اختتام آن نیز توضیح میگردد .

چهارم — امر بزرك حکومت عسکریه نیز تصریح و نشان داده میشود .

پنجم — در منطقهٔ که حکومت عسکریه در آن اعلان گردیده است ، افعال و حرکاتیکه ارتکاب آن ممنوع است ذکر و تشخیص میشود . [مثلا از قبیل سلاح

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 81 of 130

گشتاندن ، ودرجاهای آشکار وپنهان اجتماع نمودن ، وشبانگاه بعدازساعت معین درکوچه‌ها وبازارها گشت وگذار نمودن، وغیره].

قاعدهٔ ۱۸۳ :— درمنطقهٔ که دران حکومت عسکریه اعلان گردد همهٔ وظایفی که‌باید به‌امنیت وانضباط مملکت باشد بقوماندان بزرگترین عسکری که درانجا هست انتقال میابد، ویا اگر لازم دیده‌شود به منطقهٔ مذکوره مخصوصاً ازطرف اشرف پادشاهی یك قوماندان عسکری فرستاده میشود ، وریاست حکومت عسکریه بمشارالیه تفویض میگردد .

قاعدهٔ ۱۸٤ :— درمنطقهٔ که در آن حکومت عسکریه اعلان گردد ، محاکمهٔ ارباب جرایمیکه جرم‌شان متعلق به اخلال امنیت‌داخلیه ویاخارجیهٔ دولت باشد ، دردیوان حرب‌عسکری اجرا میشود،وتفصیلات این‌جرایم‌درباب‌اول وفصلهای(اول‌ودوم) نظام نامهٔ جزای ملکیه شرح‌وتصریح گردیده است. محاکمهٔ کسانیکه مرتکب یکی از افعال ممنوعهٔ که در اعلان نشانداده شده گردیده باشند ، نیزدر دیوان‌حرب عسکری ملاحظه میشود .

قاعدهٔ ۱۸۵ :— دیوان حرب عسکری که بحکومت عسکریه مربوط میباشد ، ازیك رئیس‌وشش اعضاترکیب

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 82 of 130

میباید . رتبهٔ رئیس دیوان حرب عسکری بهمه حال باید از رتبهٔ رئیس حکومت عسکریه یك رتبه کمتر باشد .

درین دیوان حرب بقدرلزوم نویسنده هم موجود میباشد ، ودرصورت رئیس دیوان حرب عسکری برای محافظهٔ بندهای موقت وبغرض تامین انضباط داخل وجوار دیوان حرب عسکری در اثنای محاکمه نظر به اهمیت ووسعت کار بدرجهٔ یك تولی ویابك کندك قوهٔ عسکری اعطا میشود .

قاعدهٔ ۱۸۶ :— مرتکبین جرایم قاعدهٔ (۱۸۲) هر زمانی که گرفتار شوند ازطرف رئیس حکومت عسکریه با اوراق تحقیقات ابتدائیهٔ شان یکجا رئیس دیوان حرب عسکری تحت الحفظ تسلیم کرده میشوند .

قاعدهٔ ۱۸۷ :— دیوان حرب عسکری بشکل وطرزیکه درقاعدهٔ (۳۸) نظامنامهٔ جزای عسکری بیان گردیده است ، محاکمهٔ مجرم را اجرا میکند ، ودربارهٔ او ازقرار نظامنامهٔ جزای عسکری ، ویا اگردر آن موجود نباشد بموجب نظامنامهٔ جزای ملکی تعیین جزا مینماید ، واعلام مفصل آنرا که تنظیم داده است ، برای اجرا برئیس حکومت عسکریه تقدیم میکند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 83 of 130

قاعدهٔ ۱۸۸ :— هنگامیکه حکومت عسکریه اعلان گردد فیصله هائیکه از دیوان حرب عسکری داده میشوند ، به هیچ سبب و بهانه دوباره قابل مرافعه و تمیز نیستند .

هرگاه فیصلهٔ که در بارهٔ مجرم ، از دیوان حرب عسکری صادر گردیده ، عبارت از جزای حبس پانزده سال باشد ، فی الحال از طرف رئیس حکومت عسکریه منظور و امضا گردیده ، و محکوم باعلام امضا شده اش محفوظاً به نائب الحکومه و یا حاکم اعلا سپرده شده در حبس خانهٔ عمومی جزای خود را میباید .

اگر محکومیت عبارت از جزای حبس دوام و یا حکم اعدام باشد ، در آنحال بغرض منظوری حضور اعلیحضرت شهریاری اعلام فیصله از طرف رئیس حکومت عسکریه بوزارت حربیه تقدیم گردیده و بعد از آنکه از طرف اشرف پادشاهی منظور فرموده شد ، اعلام مذکور بافرمان ذیشان شهریاری یکجا از طرف وزیر حربیه برئیس حکومت عسکریه اعاده گردیده درمعرض اجرا گذاشته میشود . و مجرمیکه بحبس دوام محکوم گردیده باشد ، به نائب الحکومه و یا حاکم اعلا سپرده گردیده ، در بندیخانهٔ همانجا ها محبوس میماند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 84 of 130

مجرمیکه دربارهٔ او حکم اعدام صادر گردیده باشد معاملهٔ اعدام او بطریقیکه درباب اول قانون نامهٔ جزای عسکری بیان گردیده ، از طرف رئیس حکومت عسکری بشرط حاصل کردن منظوری حضور والای شهریاری اجرا میشود .

قاعدهٔ ۱۸۹ :— درصورت ظهور بعضی احوالات فوق العاده ، دربارهٔ منظوری حکم حبس دوام ، وحکم اعدام از حضور مبارك اعلیحضرت شهریاری بنائب الحکومه ویا حاکم اعلا ، ویاخود رئیس حکومت عسکریه اختیارات داده میشود ، پس دراینصورت بهمه حال این فقره باید درهمان فرمان همایونی که درخصوص اعلان حکومت عسکریه باشد درج وتصریح گردد .

قاعدهٔ ۱۹۰ :— رئیس حکومت عسکریه ، بدون حواله نمودن بدیوان حرب عسکری به اتخاذ قرار های ذیل مختار است :

اول — اشخاصی را که بدرجهٔ قباحت به یکی ازافعال ممنوعهٔ که در اعلان نامهٔ حکومت عسکریه تصریح گردیده است ، مرتکب شده باشند نهایت تاچهل و پنج روز جزای حبس دادن .

دوم — خواه ازطرف روز باشد ، وخواه

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 85 of 130

از طرف شب ، بلا تفریق خانه هر کسی را که شبهه ناك باشد موافق باصول مخصوص آن تفتیش نمودن .

سوم — هر کسیکه مظنون باشد اورا فی الحال توقیف نموده ، دربارهٔ او موقوفاً اجرای تحقیقات ابتدائیه نمودن ، ومتعاقباً او را بدیوان حرب عسکری فرستادن .

چهارم — اشخاص شبهه ناك وبد معاش وگروه یلا کرد واوباش را از منطقهٔ حکومت عسکریه بخارج طرد نمودن

پنجم — مکتوبهائیکه به ارباب جرایم ویا اشخاص شبهه ناك عاید باشد ، از پوسته خانه‌ها طلبیده آنها را کشادن واز نظر گذرانیدن

ششم — هر رقم اخبارها وروز نامه ها را موقتاً ویا مؤبداً لغو ومعطل کردن .

قاعدهٔ ۱۹۱ :— رئیس حکومت عسکریه برای اعادهٔ امنیت والضباط به اتخاذ هرنوع تدابیریکه لازم ببیند ، وبطلبیدن هرقدر قوهٔ عسکریه که مناسب داند ، مختار وصلاحیت دار است .

قاعدهٔ ۱۹۲ :— مجرم هر رتبه ومأموریتی که باشد ، بهمه حال محاکمه اش در دیوان حربی که درقاعدهٔ یکصدو

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 86 of 130

هشتادو پنجم (۸۵) بیان گردید جایز است ،

قاعدهٔ ۱۹۳ :— اگر حکومت عسکریه موقتاً اعلان گردیده باشد بعدازداخل شدن همان تاریخیکه درفرمان همایونی تصریح گردیده است خود بخود منسوخ میشود واموریکه متعلق بهامنیت وانضباط باشد بقرار حکومت ملکیه انتقال مییابد .

لاکن اگراحوالیکه اعلان حکومت عسکریه را موجب گردیده است ، هنوزکاملی زایل نشده باشد، بایك فرمان ثانی همایونی لااقل از یك هفته پیش از حلول یوم موعود مدت آن تمدید میشود .

اگر اعلان بلا تعیین مدت باشد ، بمجرد زایل شدن احوال فوق العادهٔ که موجب اعلان حکومت عسکریه گردیده است ، بایك فرمان ذی شان همایونی که بموجب معروضات وزارت امنیت عمومیه دربارهٔ منسوخ گردیدن حکومت عسکریه صادر گردد ، حکومت عسکریه منسوخ میشود .

قاعدهٔ ۱۹٤ : در منطقهٔ که در آن حکومت عسکریه دوام کند ، غیر از اموریکه به امنیت وانضباط متعلق باشند دیگر کافهٔ معاملات ، بقرار سابق جریان داشته میباشند . وعلی کافهٔ معاملات حقوقیه وتجاریه ،

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 87 of 130

وجرایمیکه به امنیت وانضباط تعلق نداشته باشد
هم بالطبع درمحکمه های عدلیه پیش وفیصله
میشوند ورئیس حکومت عسکریه باین کارها
قطعیاً حق مداخله ندارد .

• •
•

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 88 of 130

فصل سوم — محاکمهٔ مامورین ملکیه وعسکریه علی العموم
(محکمه های اداره)

قاعدهٔ ۱۹۵ :— محاکمهٔ مأمورینیکه جرایم شان متعلق به امور ماموریت شان باشد ، درمحکمه های اداره اجرا میشود . محکمه های اداره عبارت است ازشورای دولت ، ومجلس های مشورهٔ ولایات وحکومتی های اعلا وحکومتی های کلان . مجلس های مشورهٔ حکومتی ها تنها به محاکمهٔ مرتکبین قباحت اجازه دارند . محاکمهٔ مامورین در محکمه های اداره ازقرار ذیل اجرا میشود :

قاعدهٔ ۱۹۶ :— یك ماموریکه ازجملهٔ مامورین کدام وزارت ویاکدام دایرهٔ مستقله باشد ومتعلق مأموریت خود مرتکب یك جرمی گردد ، هرگاه مأمور مذکور در اطراف مستخدم باشد ، از طرف نائب الحکومه ویاحاکم اعلا ویاحاکم کلان وهرگاه دردایر مرکزیه مستخدم باشد از طرف وزیر ویامدیر عمومی همان وزارت ویا ادارهٔ مستقلهٔ که به آن منسوب است درحق اوامر اجرای تحقیقات ابتدائیه داده میشود . تحقیقات ابتدائیه یا ازجانب مفتش های وزارت ها واداره های مستقل ویا از جانب چنان مأمورین تحقیقیه اجرا

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 89 of 130

می‌شود که خود همان ذاتیکه امر تحقیقات را داده است آنها را تعین وانتخاب نموده باشد .
کسانیکه به تحقیق مأمور هستند مجبورند که کافهٔ دلایل وامارائیکه مدار اثبات جرم باشند بابیانات ونامهای شاهدان واوراق تحقیقیه را بایك خلاصهٔ آن بذاتیکه تحقیقات ابتدائیه را امر کرده است تقدیم نمایند .

قاعدهٔ ۱۹۷ :ـ هرگاه مأموریکه درحق او تحقیقات ابتدائیه اجرا گردیده است . ازچنان مأمورین نباشدکه با ارادهٔ سئیه منصوب گردیده اند وجرم وی ازنوع قباحت بوده، درحکومتی‌ها مستخدم‌باشد، محاکمهٔ اینچنین مأمورین بعد از اجازه گرفتن ازبالادست درمجلس های مشورهٔ حکومتی فیصله می شود ، و فیصلهٔ که در حق وی صادر میگردد از طرف حاکم بالا دست اجرا میباید .
ماموریکه مرتکب جرائمی ازنوع قباحت گردد هرگاه درمرکز ولایت ویاحکومتی اعلاویاحکومتی کلان باشد ، محاکمه اش در مجلس مشورهٔ همان ولایت ویاحکومتی اعلی ویاحکومتی کلان‌ملاحظه میشودوحکمی که درحق اوداده می‌شوداز طرف نائب‌الحکومه‌ویاحاکم اعلا ویا حاکم کلان تصدیق

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 90 of 130

واجرا میگردد وهرگاه مأمور درمرکز سلطنت بود اوراق تحقیقیه جرم او به (انجمن انتخاب مامورین) همان وزارت ویااداره مستقله که به آن منسوب است حواله گردیده درآنجا بعدازانکه محاکمه اش اجراشد بشرط ثبوت جرم حکمی که درآنخصوص داده میشود به تصدیق وزیر مذکور انفاذ میابد .

دربارهٔ جرائیکه ازنوع قباحت بوده حکمهائیکه صادرمیشوند هیچ قابل مرافعه وتمیز نیستند .

قاعدهٔ ۱۹۸ :— مامورینیکه مرتکب جرمی ازنوع جنحه وجنایت میگردند محاکمهٔ چنین مأمورین هرگاه دراطراف باشند درمجالس مشورهٔ ولایت ویا حکومتی اعلا ویاحکومتی کلان فیصله میشود اگر جرم مأمور ازنوع جنحه باشد ومحاکمهٔ خودرا مرافعه نماید پس حکمی که دربارهٔ اوصادر گردد هرگاه عبارت ازجزای حبس یك ساله باشد اعلام آن ازطرف نائب الحکومه ویاحاکم اعلا ویاحاکم کلان منظور واجرامیابدو متعاقباً بوزارت ویااداره مستقله که محکوم علیه به آن منسوب است خبرواطلاعدهی مینماید . واگر حکم مستلزم جزای حبس بالاتر ازیك سال الی مدت سه سال بود ازهر منظوری به وزارت ویااداره مستقله که مأمور مذکور

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 91 of 130

به آن منسوب است تقدیم گردیده بعد از منظوری وزیر و یا مدیر مستقل فیصلهٔ مذکور در ولایتی که به آن عاید است در موقع اجرا گذاشته می‌شود اگر جرم مأمور از نوع جنایت باشد و مأمور حکمی را که در حق او داده شده است مرافعه نماید اعلام آن بهمان وزارت و یا ادارهٔ مستقله که به آن منسوب است تقدیم گردیده از طرف وزارت نیز از بهر منظوری به خاك پای شاهانه عرض میشود و هر حکمی که به تصدیق پادشاهی برسد در ولایت منسوبهٔ مأمور در موقع اجرا گذاشته می‌شود .

هر گاه یك مأموریکه بجرم جنحه و جنایت محکوم گردیده باشد ، و حکمی را که دربارهٔ او صادر گردیده مرافعه نماید ، اوراق آن حکمی که در حق او داده شده با اعلام آن یکجا بهمان وزارت و یا مدیریت مستقله که بآن منسوب است تقدیم می‌شود . و باز از آنجا اوراق مذکور بشورای دولت تودیع می‌شود ، رئیس شورای دولت این اوراق را به محکمهٔ مرافعهٔ شورای دولت میسپارد اگر مأمور حکمی را که از طرف این محکمه داده شد تمیز کردن نخواهد بنابران اعلام حکمی که دربارهٔ اوست بواسطهٔ رئیس شورای دولت

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 92 of 130

بهمان وزارت ویا ادارهٔ مستقلهٔ که مأمور مذکور به آن منسوب است تقدیم میکردد ، واگر دعوی را تمیز کردن خواهش داشته باشد ، در آن صورت اوراق مذکور بهیئت تمیزیهٔ شورای دولت سپرده میشود وهیئت مذکور دعوی را تمیزاً ملاحظه نموده حکم آنرا اعطا واعلام آن رابه وزارت ویاادارهٔ مستقلهٔ که مأمور مذکور به آن منسوب است ارسال مینماید . وحکمی که در حق محکوم های جنحه باشد بامنظوری وزیر اجرا میباید . درحق محکوم‌های جنایت بحضور پادشاهی عرض میشود

اگرازطرف مجلس های مشورهٔ اطراف دربارهٔ یك مأموریکه مرتکب جنایت کردیده باشد حکم اعدام ویاحبس دوام صادر کردد مأمور خواه تمیز کردن آنرا بخواهد یانخواهدبهمه حال برای تمیز شدن آن بطریق رسمی بواسطهٔ وزارت ویاادارهٔ مستقلهٔ که بهآن منسوب است بدائرهٔ محاکمات شورای دولت تودیع میشود.دائرهٔ محاکمات شورای دولت اوراق مذکوره‌را از نظر تدقیق کذشتانده اگرفیصله را موافق‌قانون دید ، تصدیق‌والا نقض نموده محاکمه اش‌ازسرنو

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 93 of 130

در دائرهٔ محاکمات مذکوره رویت میکردد فیصله های اعدام و حبس دوام که به تصدیق دائرهٔ محاکمات میرسد ، بعد از ملاحظه در هیئت تمیزیهٔ شورای دولت بامنظوری حضور مبارک شهریاری اجرا میشود .

هرگاه مأموریکه مرتکب جنحه کردیده است منسوب باشد بیکی ازدوایر مرکزی ، محاکمه اش درمحکمهٔ ابتدائی شورای دولت اجرا میشود ودر صورتیکه محکوم دعوی را مرافعه نماید اعلام محکومیتهای جنحه بمنظوری وزیریکه بآن منسوب است درموقع اجرا وضع میشود .

اکر مأمور فیصله را مرافعه میکند دعوی از سرنو درمحکمهٔ مرافعهٔ شورای دولت ملاحظه وتدقیق میکردد . اکر مأمور مرتکب جنایت کردیده باشد محاکمهٔ او درمحکمهٔ مرافعه شورای دولت اجرا میشود . واکر مأمور برفیصله هائی که ازین محکمه مرافعه صادر میشود اعتراض کند درهیئت تمیزیهٔ شورای دولت ملاحظه میشود .

قاعدهٔ ۱۹۹ — اکر مأموریکه از جملهٔ مامورین نباشد که بارادهٔ سنیه مأمور کردیده باشد درمحاکمات آنها خواه از نوع قباحت باشد ویا از نوع جنحه وجنایت ، بهمه

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 94 of 130

حال در محکمهٔ مرافعهٔ شورای دولت اجرا می شود ، وبفرض اجرا پذیرفتن محاکمهٔ این گونه مأمورین لازم است که همان وزارت وبامدیریت مستقل کداوبه آن منسوب است بحضور مبارک شاهانه معروضات نموده شرف صدور ارادهٔ سنیه را حاصل دارد .

فیصله هائیکه از محکمهٔ مرافعهٔ شورای دولت در حق اینچنین مأمورین صادر میگردد در صورتیکه از طرف محکومین آن اعتراض کرده شود ، در هیئت تمیزیه شورای دولت ملاحظه میکردد .

قاعدهٔ ۲۰۰ — برحکم هائیکه از طرف محکمه های اداره صادر کردند ذوانیکه محاکمه رااعتراض داده باشند ، حق اعتراض دارند ، درحالیکه اعتراض کردند ، اوراق حکمیه را به آن محکمهٔ ادارهٔ که محاکمه را می بینند اعاده مینمایند . فقط در صورتیکه محکمه بر حکم سابق خود دوباره اصرار نمود بار دوم حق اعتراض برای شان نمانده فیصلهٔ محکمه مبرم دانسته میشود ، تنها ازبهر مرافعه میتوانند که دعوارا بدائرهٔ محاکمات شورای دولت تودیع نمایند ، وحکمی که از آنجا در اینخصوص صادر کردد ، مرکاء داخل دائرهٔ صلاحیت واختیارشان

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 95 of 130

بود خود ، و الا مجبور اند که بحضور مبارك شاهانه بعرض برسانند .

قاعدهٔ ۲۰۱ — در تخفیف حکم های جزا که ازطرف محاکم اداره صادر گردند ، وزیرها وناثب الحکومه ها وحاکم های اعلا وحاکم های کلان و مدیر های مستقل هیچ صلاحیت واختیار ندارند ، تخفیف جزا محض از حقوق جلیله پادشاهی است .

اگر وزیرها وناثب الحکومه ها وحاکم های اعلا یك حالیکه موجب تخفیف جزای محکومین جنحه وجنایت باشد ببینند لازم که پیش از استعمال صلاحیت منظوری که دربارهٔ اعلام ها دارند یعنی پیش از آنکه اعلام ها را منظور کنند کیفیت را با اسباب موجبه اش بواسطهٔ وزارت ویا مدیریت مستقلهٔ آن بحضور مبارك شاهانه معروض میدارند .

قاعدهٔ ۲۰۲ — مأمورینکه بسبب ارتکاب جرمی ازنوع قباحت به نظر بندی محکوم شده باشند ، در همان دائرهٔ که بآن منسوبند ، در یك خانهٔ که برای نظر بندی مامورین میباشد ، نظر بند میشوند ، فقط محکومین جنحه و جنایت باکمال مدت جزائیه خود ها در محبس های عمومی مجبور ند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 96 of 130

قاعدهٔ ۲۰۳ — مامورها ئیکه ، درانثنای ایفای امور مأمورهٔ خودشان غفلت وسهل انکاری وعدم دقت را بکار میبرند ویارمأموریت خوددوام نمی نمایند ، وناموجود میمانند ، آمرهای مافوق شان ، اختیار وصلاحیت آزادارند ، که ایشانرا شفاها زجروتوبیخ نمایند.

قاعدهٔ ۲۰۴ — وزیرهاونائب الحکومه‌ها وکافهٔ حاکمها ومدیران دوائر مستقله ، درحق این گونه مأمورین سهل انکار وناموجود ، در نوبت اول تنخواه سه‌روزه و در نوبت دوم تنخواه پانزده روزه ، درنوبت سوم تنخواه یکماهه‌شانرا قطع نموده جزامیدهند. مرکاه باوجود آنهم درین سه‌مرتبه متنبه نگردید همان است که مأمور مذکورا کرازجملهٔ مأمورینی باشد ، که ازطرف خود آمرانتخاب وتعیین کردیده باشد خودش عزل میتواند ، واکر ازمأمورینی باشد که باارادهٔ سنیه‌نصب وتعیین کردیده باشد البته بادلایل مقنعه‌واسباب موجبهٔ آن ، عزلش را از خاك پای شاهانه رجا واسترحام مینماید . مجالس مشورهٔ که‌درحق جرم قباحت مأمورین حکم میدهند ، مرکاه درجهٔ قباحت شدید باشد ، لزوم عزل مامور هم حکم داده میتواند

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 97 of 130

قاعدهٔ ۲۰۵ — یك مأموریکه بسبب ارتکاب قباحت، ازماموریت خود عزل گردیده باشد به هیچ صورت مستحق گرفتن تنخواه معزولیت نیست، و تازمانیکه ازهمان دائرهٔ که اورا عزل گردانیده حکم جواز استخدام خود را نکرد، در هیچ خدمت دولت داخل شده نمیتواند وهیچ دائره بیك مامور یکه ازسبب قباحت عزل گردیده، تااز تاریخ عزلش تمام مدت دو سال نگذرد، حکم جواز استخدام اورا داده نمی تواند .

قاعدهٔ ۲۰۶ :— هرمامور یکه ادعا کند که او بغیرحق، بتکدیر وقطع معاش وعزل از طرف مافوق خود دوچار گردیده است، حق آنرا دارد که حقیقت حال خودرا، به آمر یکدرجه مافوق آمریکه اورا جزاداده است، عرض شکایت کند، درصورتیکه مدعای خودرا اثبات نمود ازهمان آمریکه بغیرحق مانحت خودرا جزاداده است، مقدار مبلغی که از تنخواه مانحت خود کسر نموده، بقسم توبیخ ازوی گرفته شده بهمان مأمور مانحتش داده میشود . واگرمأمور مذکور عزل شده باشد دوباره بخدمت دولت گرفته میشود .

قاعدهٔ ۲۰۷ :— منازعات ومناقشاتیکه در اثنای ایفای وظیفه، درمیان مامورین ورعایا پیداشود، مرجع محاکمهٔ

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 98 of 130

شان مجالس مشوره وشورای دولت میباشند، فقط مرجع فیصله جرایمیکه مامورین خارج وظیفه بوده مرتکب آن شوند محاکم عدلیه است .

قاعدهٔ ۲۰۸ :— محکمه‌های اداره ، مطابق نظامنامهٔ اصول محاکمات جزائیه اجرای محاکمه ، وموافق نظامنامهٔ جزای ملکی اعطای حکم مینمایند درمحاکم اداره محاکمه بصورت علنی اجرا میشود ، ومظنون به استخدام و کیل ، مختار وصلاحیت داراست .

قاعدهٔ ۲۰۹ :— یك ماموریکه خواه برای محاکمه وخواه برای شهادت ، از طرف محکمه‌های اداره ، ویا محکمه های عدلیه ، جلب کردن آن لازم باشد ، باید که ورقهٔ جلب او رابه آمر مافوق او فرستاده ، بااطلاع آمرمافوقش احضار کرده شود، واین قاعده در حق طلبهٔ مکاتب هم مرعی دانسته میشود .

* *
*

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 99 of 130

محکمه های عسکری

قاعدهٔ ۲۱۰ —: محاکمهٔ سپاهیان و صاحب منصبان نظامی ، و کوتوالی و پولیس در محکمه های عسکری اجرا میشود ، محکمه های عسکری بنام و عنوان (دیوان حرب) یاد میشوند .

قاعدهٔ ۲۱۱ :— مرجع فیصلهٔ هر گونه اختلاف که در بین رعایا و نظامیان ظهور کند ، محکمه های عدلیه است ، و فیصلهٔ که در بارهٔ نظامیان مجرم صادر گردد ، برای اجرا بمنصبدار بزرگ نظامی فرستاده میشود و در آنجا بلا کم و کاست در معرض اجرا گذاشته میشود . و همچنان دعوا های حقوقیهٔ که در بین خود نظامیان بظهور رسد ، مرجع فیصلهٔ آنها نیز محاکم عدلیه است .

قاعدهٔ ۲۱۲ :— در دیوانهای حرب نه محاکمه به صورت علنی اجرا میشود ، و نه وکیلهای دعاوی قبول میشوند .

قاعدهٔ ۲۱۳ :— دیوان های حرب رطبق نظامنامهٔ جزای عسکری اعطای حکم می نمایند ، و نظامنامهٔ اصول محاکمات جزائیه هم در نزد دیوان های حرب مرعی الاجراست .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 100 of 130

دیوان عالی

قاعدهٔ ۲۱٤ :— دیوان عالی خاص برای محاکمهٔ وزرای دولت ، عندالاقتضا مؤقتاً تشکیل مییابد ، وبعد از ایفا وسرانجام نمودن کاریکه به اوسپرده شده است فسخ میشود .

قاعدهٔ ۲۱۵ :— در صورتیکه محاکمهٔ یکی از وزرا بسبب یك جرم وفرو گذاشتی متعلق به امور مأمورهٔ او لازم دیده شود ، آن زمان بموجب ارادهٔ سنیهٔ اعلیحضرت پادشاهی ، دیوان عالی تشکیل وانعقاد می‌پذیرد .

قاعدهٔ ۲۱٦ :— دیوان عالی از یك رئیس ، ودو رئیس ثانی وهشت اعضاء کب میباشد .

رؤساواعضای دیوان عالی ، از طرف مقام الشرف پادشاهی انتخاب میشوند .

قاعدهٔ ۲۱۷ :— طرز تشکل دیوان عالی ، واصول محاکمه در آن مطابق لظامنامهٔ مخصوص آن اجراشود .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 101 of 130

فصل چهارم — قواعد عمومیه درحق مأمورین ملکیه وعسکریه علی العموم

(صورت انتخاب وترفیع وعزل وتقاعد مامورین ملکیه)

قاعدهٔ ۲۱۸ — درانتخاب مأمورین ملکیه ، تمسك به شعار اسلامیه . حسن اخلاق ، اقتدار واهلیت شرط اعظم است ، درصورت عدم موجودیت این شرایط ثلاثه . هیچ کس تنها ازروی منسوبیتی که بکدام خاندان ویا قبیلهٔ بزرك داشته باشد ، مستحق مأموریت شده نمیتواند ، تنها هندوهای افغانستان ، که به سلوك و حسن اخلاق واقتدار واهلیت متصف باشند ، درهر مأموریت افغانستان ، قبول وداخل میشوند .

قاعدهٔ ۲۱۹ — در خصوص حوصله افزائی وترفیع مأمورین قدم، حسن اخلاق، فعالیت، اقتدار واهلیت شرط اعظم است ، هر گاه دونفر مأمور بهمین سه شرط آخری یکسان موصوف باشند ، وترفیع یکی از ایشان اقتضا کند ، در آن صورت حق بدست کسی میماند که در خدمت دولت حایز قدم باشد یعنی نسبت به آن دیگر سال های ملازمتش زیاد باشد . خانزادگی وخانوادگی بهیچ صورت این قاعدهٔ اساسیه را اخلال نمیتواند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 102 of 130

قاعدهٔ ۲۲۰ — بدون وقوع واثبات جرم وقباحت هیچ مأمور ازماموریت خودش عزل شده نمیتواند ، طرداز مأموریت بهمه حال بحکم یکی از محکمه ها موقوف است .

قاعدهٔ ۲۲۱ — عزل وتبدیل وزیران و کافهٔ رؤسا ومأمورینیکه براه راست ازطرف همایون شهریاری انتخاب ونصب شده اند، بحکم ورأی اعلیحضرت همایون متعلق است .

قاعدهٔ ۲۲۲ — مأمورینیکه بدون جرم از کدام سببی ازمأموریت خود برطرف کرده شوند ، ویا بسبب لغو شدن ماموریت شان ، قالتو وبیکار بمانند ، ازطرف دولت برای شان تنخواه تعطیل داده میشود .

قاعدهٔ ۲۲۳ — مأمورینیکه درظرف مدت معینه نظامیه صادقانه وناموس کارانه اعضای خدمت نموده ، ویا در اثنای اعضای خدمت بیمار گردیده . از کار وبار بیفتند ، اینچنین اشخاص مستحق تنخواه مستمری میشوند.

قاعدهٔ ۲۲٤ — برای ایتام وارامل مأمورینیکه در اثنای خدمت وفات یابند (تنخواه عایله) تخصیص میشود ، همچنان عایله های (مستمری داران) که وفات میابند ، نیز مستحق (تنخواه عایله) میباشند.

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 103 of 130

قاعدهٔ ۲۲۵ — انتخاب و ترفیع و برطرفی و مستمری مأمورین
و تعیین مقدار تنخواه عایله و صورت تخصیص
آن ، و صورت تشکیل خزینهٔ مستمری و سرمایه
آن بموجب نظامنامه‌های جداگانه آن اجرا شود

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 104 of 130

صورت تدارك و ترفیع ومستمری منصبداران نظامی

قاعدهٔ ۲۲۶ — در اردوی افغانستان منصبدار شدن مشروط است برینکه یا از مکتب حربیه برآمده باشد ، ویا اینکه از مکتب (خورد ضابطان) ویا در تعلیم گاه عسکری میعاد معین تعلیم وتربیهٔ خود را اکمال نموده باشد ، ویا دریك مدت معینه در اردو خدمت نموده تجربه کار گردیده باشد . هیچ کس بدون این شرایط دفعتاً بپایه منصبداری برامده نمی تواند .

قاعدهٔ ۲۲۷ — منصبداران از روی قدم، فعالیت ، واهلیت واقتدار ترفیع میشوند ، از جملهٔ دوطرز منصبدار که این دوشرط اخیررا یکسان حائزبوده باشند درموقع ترفیع هر کدام شان که صاحب قدم است ، یعنی مدت دراز خدمت کرده اول تر مستحق شمرده میشود . امتیازخاندانی وبزرك زادگی این قاعده اساسیه را برهم زده نمیتواند

قاعدهٔ ۲۲۸ — منصبداران افغان درصورتیکه مرتکب یك جرم شوند . تاوقتیکه ازطرف یك (دیوان حرب) محکوم نشوند ، کسی آنهارا طرد کرده نمیتواند حکم طرد فقط بعد ازمنظوری حضور اعلیحضرت پادشاهی مرعی الاجرا دانسته میشود .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 105 of 130

قاعدهٔ ۲۲۹ — منصبداران بهیچ صورت ووسیله ، از خدمت برطرف کرده نمیشوند ، منصبدارانی که ازسبب لغو شدن قطعه های که بدان منسوبند فالتو بمانند ، تنخواهی راکه برتبهٔ شان باید است کامل می گیرند

قاعدهٔ ۲۳۰ — منصبدارانیکه دست‌شان از کار کشیده‌شده‌درتحت محاکمه گرفتار گردیده باشند ، تازمانیکه محاکمهٔ شان‌دوام‌می ورزدنصف تنخواه‌شان‌داده‌میشود .

قاعدهٔ ۲۳۱ : — منصب دارانیکه ازسبب استعمالات بجای خود درتحت محاکمه گرفتار گردیده‌باشند ، تازمانیکه محاکمهٔ شان دوام می‌ورزد تنهابه اندازهٔ کفایت یك سپاهی خوراك برای شان داده میشود واز تنخواه بقدر یك حبه هم‌دستگیری شان نمینماید، لاکن بمجردیکه براءت این گونه منصبداران که دردو قاعدهٔ فوق ذکرشده بالمحاکمه‌ظاهروثابت گشت ، کاملاً تنخواه های خود شان را ازهمان وقتی که نگرفته اند میگیرند .

قاعدهٔ ۲۳۲ :— منصبدارانیکه مدت معینهٔ نظامیه را ادا نموده ویابدرجهٔ ضعیف وبیمارشوند ،که بهایفای‌خدمت مقتدر نباشند ، مستحق (تنخواه مستمری) میگردند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 106 of 130

قاعدهٔ ۲۳۳ :ــ منصبدارانیکه خواه درأثنای مستخدم بودن شان دراردو ، وخواه بعد از مستمری وفات یابند ، بهمه حال به باز ماند کان شان (تنخواه عایله) مقرر وتخصیص می‌شود .

قاعدهٔ ۲۳۴ :ــ صورت تدارك وتوفیع منصبداران وصورت تشکل هزینه مستمری عسکری ، ومستمری دادن وتنخواه عایله بموجب نظامنامهٔ مخصوص آن اجرا شود .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 107 of 130

باب دوم . — قوهٔ عدلیه

مقدمه

قاعدهٔ ۲۳۵ :— قوهٔ عدلیهٔ افغانستان راهیئت عمومیه محکمه‌های عدلیه افغانستان بوجود می آورد .

قاعدهٔ ۲۳۶ :— در افغانستان محکمه‌ها مستقل و از هر گونه مداخلت وتجاوز مصؤنند، کسانیکه اقتدار مأموریت خودهارا بجا استعمال نموده و در فیصله ها ومذاکرات محکمه ها مداخلت ورزنددرهر مقام ومأموریتی که باشند متعاقباً مستوجب بازخواست میگردند .

قاعدهٔ ۲۳۷ :— درمحکمه های افغانستان ، محاکمات علنی اجرا میشود، مظنون ویامدعی ویامدعی علیه برای مدافعه حقوق خود بکرفتن وکیل‌های دعوا اختیاردارد،

قاعدهٔ ۲۳۸ :— محکمه های افغانستان ، بنام محکمه های حقوق وجزا وتجارت بسه قسم تقسیم میشود . علاوه برآن بنام محکمه های اصلاحیه تشکیلات جدیده هم بوجود آمده اند .

قاعدهٔ ۲۳۹ :— محکمه های عدلیه حقوقیه، وجزائیه ، وتجاریه بازبنام محکمه های ابتدائیه ومرافعه بدو درجه منقسم میگردند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 108 of 130

فصل اول :— محکمه های اصلاحیه

قاعدهٔ ۲٤۰ :— در مرکز سلطنت و در مرکزهای ایالات و حکومتی های اعلی و حکومتی های کلان یك یك محکمهٔ اصلاحیه تشکیل گردیده رؤسا و اعضای این محکمه ها از سادات و اشراف مملکت که حرمت و اعتماد عامه را دارا هستند انتخاب میشوند . رؤسا و اعضای محکمهٔ اصلاحیه مرکز سلطنت بالذات از طرف اعلیحضرت همایونی و رؤسا و اعضای محکمه های اصلاحیهٔ ولایات از طرف نائب الحکومه ها و حاکم های اعلا انتخاب گردیده واز طرف وزیر عدلیه بعد التدقیق بمنظوری حضور اعلیحضرت پادشاهی رسیده مقرر میشوند

قاعدهٔ ۲٤۱ :— در محاکم اصلاحیه یك یك رئیس و یك یك رئیس ثانی و نه نه اعضا شامل میباشند .

محکمه های اصلاحیه کافهٔ اختلافات حقوقیه و تجاریهٔ را که در حضور شان می آیند صلحاً تصفیه می نمایند ، و بعد از امضا و تصفیهٔ محکمه های اصلاحیه بدیگر محکمه ها دعوا های شان شنیده نمیشود .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 109 of 130

قاعدهٔ ۲۴۲ :— وزیر عدلیه ونائب‌الحکومه ها وحاکم های اعلا کافهٔ مراجعاتیکه متعلق بدعاوی حقوقیه وتجاریه به ایشان وارد گردد بحواله کردن آن به محاکم اصلاحیه مجبورند .

قاعدهٔ ۲۴۳ :— محاکم اصلاحیه دعواهای دعوی دارانی را که به ایشان روز مره مراجعت میکنند شنیده ودرمیان ایشان به مصالحه می پردازند .

قاعدهٔ ۲۴۴ :— اگر صلحاً تالیف طرفین ممکن نباشد ، محکمه‌های اصلاحیه دعواهای تجارت را بمحکمه های تجاریه ودعوا های حقوقیه را بمحکمه های حقوقیه می فرستند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 110 of 130

فصل دوم : — محکمه های ابتدائی

قاعدهٔ ۲٤٥ : — در مراکز حکومتی ها وایالات ها ودرکابل یك یك محکمهٔ ابتدائیه موجود است .

قاعدهٔ ۲٤٦ : — محکمه های ابتدائیه که درمرکزهای حکومتی ها میباشند ، دعاوی حقوقیه وتجاریه و جزائیه را ملاحظه می نمایند. محکمه های ابتدائیه که درمراکز های ولایت ها و حکومتی های اعلی وحکومتی های کلان وکابل موجودند بنام محکمه های حقوق وجزا وتجارت به قسم منقسم میشوند. محکمه های ابتدائیه حکومتی ها دعواهای حقوقیه وتجاریه را که ازیك روپیه تادو صد روپیه باشند بلاحق مرافعهٔ محکوم بصورت قطعی فیصله نموده بمنظوری حاکم ها میرسانند .

این محکمه ها دعوا های تجاریه وحقوقیه را که ازدوصد روپیه تا پنجهزار روپیه باشد نیزملاحظه وفیصله داده میتوانند واین فیصله ها در موقع اجرا گذاشته میشود . مگر محکوم علیه حق مرافعه را دارد.

قاعدهٔ ۲٤۷ : — محکمه های ابتدائیه حقوقیه وتجاریهٔ که درکابل ودرمرکزهای ولایات ، وحکومتی های اعلا ،

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 111 of 130

وحکومتی‌های کلان موجودند ، دعواهای حقوقیه وتجاریهٔ که ازیك روپیه الی سه صدروپیه باشند قطعیاً بلا مرافعه فیصله واجرا می نمایند .
این محکمه ها دعوا های حقوقیه وتجاریهٔ راکه ازسه صد روپیه تاپنجهزار روپیه باشد نیزفیصله ودرموقع اجرا گذاشته میتوانندمگرمحکوم علیه حق مرافعه را دارد .

قاعدهٔ ۲٤۸ :— همه محکمه‌های ابتدائیه جزا تنهادعواهای قسم جنحه را فیصله می‌نمایند ، واگر فیصله هائیکه ازمحکمه های ابتدائیه صادر گردیده محکوم علیه برخلاف آن اعتراض نداشته باشد اجرامیدارند

قاعدهٔ ۲٤۹ :— اگر محکوم علیه بر فیصله هائیکه از محاکم جزائیه ابتدائیه صادر گردیده‌اند اعتراض کند در محکمه های مرافعهٔ جزائیه ازسرنو ملاحظه می‌شوند .

قاعدهٔ ۲۵۰ :— بمقرر کردن جزای جرمهائیکه از نوع قباحت باشند ، بشرط ثبوت قطعی آن ، در مواجههٔ ادارهٔ کوتوالی، آمران کوتوالی اختیاردارند ، مگرعلاقه دارها تابسه روز، وحاکم ها تابدرجهٔ دوم تا یك هفته ، و کوتوالی حاکم های درجهٔ اول وحاکم های کلان تاپانزده روز ، وکوتوالی

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 112 of 130

حاکم های اعلی ونائب الحکومه‌ها ووزیر امنیت عمومیه تایك ماه جزای حبس و از یك روپیه تادوصد روپیه جزای نقدی مقرر کرده میتوانند.

قاعدهٔ ۲۵۱ :— درهمه محکمه‌های ابتدائیه ، یك‌یك قاضی ودو دو نفر مفتی موجود میباشند ، کاتب محکمه در وقت نبودن یکی ازمفتی‌ها، بعوض اوکار میکنند.

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 113 of 130

فصل سوم . — محکمه های مرافعه

قاعدهٔ ۲۵۲ : — محکمه های مرافعه تنها در کابل ، و در مرکز های ولایات ، وحکومتی های اعلا ، وحکومتی های کلان موجودند. محکمه های مرافعهٔ ولایات وحکومتی های اعلا وحکومتی های کلان دعوا های حقوقیه و تجاریه و جزائیه را فیصله میدهند . محکمه های مرافعه کابل ، بنام حقوق وتجارت وجزاء ، بسه قسم منقسم میشوند .

قاعدهٔ ۲۵۳ — محکمه های مرافعه فیصله هائی را که خواه برای دعاوی حقوقیه وتجاریه ، وخواه برای دعاوی جزائیه از محکمه های ابتدائیه وارد گردیده باشند ، ومحکوم علیه وياطرفین به آن فیصله ها راضی نباشند ، دوباره تحقیق وملاحظه مینماید.

قاعدهٔ ۲۵۴ — فیصله هائیکه از محکمه های مرافعهٔ تجاریه و حقوقیه وارد گردیده ، طرفین به آن راضی باشند درموقع اجرا گذاشته میشوند . و اگر یکی از طرفین به این قسم فیصله اعتراض نماید دعوا مطلقا در کابل باید بمواجههٔ (هیئت عالیهٔ تمیزیه) ملاحظه گردد .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 114 of 130

قاعدهٔ ۲۵۵ — محکمهٔ مرافعهٔ جزائیه ، فیصله هائی را که به جنحه متعلق بوده ازمحاکم ابتدائیه وارد گردد ومحکوم‌علیه بران‌اعتراض نماید، دوباره ملاحظه وتحقیق می کند .

قاعدهٔ ۲۵۶ - علی‌العموم دعوا های‌جنایت‌درمحکمه های‌مرافعهٔ جزائیه ملاحظه میکردند .

قاعدهٔ ۲۵۷ : — فیصله هائیکه متعلق بجنایت بوده از محکمه های مرافعهٔ ولایات وحکومتی هـای اعلا وحکومتی های کلان وارد شوند ، اگر برعلیه فیصله،محکوم علیه اعتراض نمود درموقع‌اجرا گذاشته میشود واگر محکوم علیه بران اعتراض نمود ، بحضور (هیئت عالیهٔ تمیزیه) تقدیم میشود . فقطاگر حکم متعلق بجزای(حبس دوام) ویا (اعدام) باشد ، باوجودیکه محکوم علیه اعتراض نکند ، بهمه حال درپیشروی هیئت عالیهٔ تمیزیه حکم‌باید تدقیق گردد ، واگر بعـد از تدقیق از طرف (هیئت عالیهٔ تمیزیه) موافق بشریعت‌ونظام‌دیده شود ، از طرف وزیر عـدلیه برای منظـوری بحضور مبارك شاهانه عرض میشود .

قاعدهٔ ۲۵۸ : — درمحکمه هـای مرافعه یك یك رئیس وچهار چهار اعضا موجود میباشند .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 115 of 130

فصل چهارم : — : هیئت عالیهٔ تمیزیه

قاعدهٔ ۲۵۹ : — هیئت عالیهٔ تمیزیه به تحت ریاست وزیر عدلیه متشکل میشود ، قاضی‌القضاة ، اعضای دایمی هیئت عالیهٔ تمیزیه میباشد .

قاعدهٔ ۲۶۰ : — درصورتیکه برای فیصله یك دعوای متعلق به تجارت ، که ازاطراف وولایات وارد گردیده ، تشکیل هیئت عالیهٔ تمیزیه لازم شود ، رئیس واعضای محکمهٔ مرافعهٔ تجارت کابل و اعضای دایمی‌هیئت عالیهٔ تمیزیه زیرریاست وزیرعدلیه اجتماع نموده ، هیئت عالیهٔ تمیزیهٔ تجاریه را تشکیل میدهند .

قاعدهٔ ۲۶۱ : — اگردعوا به حقوق متعلق باشد که از اطراف وولایات وارد گردد، رئیس واعضای محکمه مرافعهٔ حقوقیه ، بااعضای دایمی هیئت عالیهٔ تمیزیه زیر ریاست وزیر عدلیه اجتماع نموده ، هیئت عالیهٔ تمیزیه‌حقوقیه رابوجود می‌آورند .

قاعدهٔ ۲۶۲ : — هرگاه دعوائی که‌از اطراف وولایات واردگردد ومتعلق باشد بجزا ، رئیس واعضای محکمه مرافعهٔ جزائیه ، بااعضای دایمی هیئت عالیهٔ تمیزیه ، درزیر ریاست وزیرعدلیه فراهم گردیده هیئت عالیهٔ تمیزیه جزائیه‌را بوجود می آورد .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 116 of 130

قاعدهٔ ۲۶۳ :— دعواهای حقوقیه وجزائیه وتجاریه ، که از محکمه های مرافعهٔ مرکزی کابل برای تمیز ، بحضور هیئت عالیهٔ تمیزیه صادرمیشوند ، هرگاه حقوقیه باشند ، رئیس واعضای محکمهٔ مرافعهٔ تجاریه ، وهرگاه جزائیه باشند ، رئیس واعضای محکمه مرافعهٔ حقوقیه ، وهرگاه تجاریه باشند ، رئیس واعضای محکمه مرافعهٔ حقوقیه بااعضای دایمی هیئت عالیهٔ تمیزیه ، در زیر ریاست وزیر عدلیه اجتماع نموده دعوا را تمیز می نمایند .

قاعدهٔ ۲۶۴ :— فیصله هائیکه ازهیئت عالیهٔ تمیزیه صادر گردند ، ازطرف وزیرعدلیه بمنظوری اعلیحضرت همایونی تقدیم می شوند .

قاعدهٔ ۲۶۵ :— هریك ازمحکمه های اصلاحیه ومحکمه های ابتدائیه و مرافعه وهیئت عالیهٔ تمیزیه ، وظیفه های شانرا مطابق نظامنامه های مخصوص خود اجرا میدارند .

قاعدهٔ ۲۶۶ :— محکمه های جزائیه ، موافق بهنظامنامهٔ جزای ملکی ، که برطبق احکام منیفهٔ شرع شریف تنظیم گردیده جزا مقرر می نماید .

قاعدهٔ ۲۶۷ :— محکمه های حقوقیه وتجاریه موافق بهمجلهٔ شریفهٔ احکام عدلیه که احکام آن خلاصهٔ احکام [illegible] شرعیه است اجرای فیصله مینماید .

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 117 of 130

فصل پنجم : — اصول انتخاب قضاة ودرجات ایشان بمقابله مامورین سایرهٔ دولت .

قاعدهٔ ۲۶۸ : — قاضی القضاة ، بالذات از طرف اشرف همایونی انتخاب وتعین میشود .

قاعدهٔ ۲۶۹ : — قاضی های محکمه های مرافعه و ابتدائیه ، واعضای محکمه های مرافعه از طرف (انجمن انتخاب مأمورین عدلیه) انتخاب واز طرف اعلیحضرت شهریاری منظور فرموده میشوند

قاعدهٔ ۲۷۰ : — اعضا های محکمه های ابتدائیه ، و بالعموم سرکاتب‌ها وکاتب‌های محکمه‌ها ، ازطرف (انجمن انتخاب مأمورین عدلیه) انتخاب ، و از طرف وزیر عدلیه منظور میشوند .

دراطراف اعضای محکمه های ابتدائیه ، وسر کاتب ها و کاتب های محکمه ها ، ازطرف مجلس مشورهٔ که درتحت ریاست نائب‌الحکومه‌ها وحاکم های اعلی و حاکم های کلان میباشد انتخاب میکردد . فقط ورقهای انتخابیه ، برای منظوری وزیر عدلیه بوزارت عدلیه فرستاده میشود .

قاعدهٔ ۲۷۱ : — نظر بمراتب تشریفیه قاضی‌القضاة بدرجهٔ مدیران مستقل است فقط برکافهٔ مدیران مستقل متقدم است

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 118 of 130

قاضی های محکمه های مرافعهٔ ولایات ، و حکومتی های اعلا و حکومتی های کلان ، بزرگترین مأمورین ملکیه دولت هستند ، بعد از نائب الحکومه ها و حاکم های اعلا و حاکم های کلان .

قاضی های محکمه های مرافعهٔ کابل بدرجهٔ مدیران وزارت عدلیه هستند و ازایشان بالاتر می نشینند.

قاضی های محکمه های ابتدائیه کابل و اعضای محکمه های مرافعهٔ کابل بدرجهٔ مدیران وزارت عدلیه بوده ازایشان پس تر میباشند .

قاضی های محکمه های ابتدائیه ولایات ، و اعضا های محکمه های مرافعهٔ آن ، بدرجهٔ مدیرانی که در ولایات می باشند بوده ازایشان پس تر می نشینند .

اعضا های محکمه های ابتدائیه ولایات ، بدرجهٔ سر کاتب های ولایات بوده برایشان متقدم میباشند .

اعضای محکمه های ابتدائیه کابل ، بدرجهٔ سر کاتب های وزارت عدلیه بوده ازایشان متقدمند .

* *
*

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 119 of 130

خاتمه

صورت انتخابات اعضای منتخبهٔ مجلس های مشوره وشورای دولت

قاعدهٔ ۲۷۲ :- ازشهر های بزرگی که مرکزولایات ویاحکومتی های اعلا ، ویاحکومتی های کلان میباشند برای مجلس‌های مشوره یك‌یك عضو انتخاب میشود . وانتخاب آن بصورت ذیل جریان می‌یابد :

هرقدر کلانتران موجودهٔ که‌درهمچنان‌شهرها هستند ، هرکدام‌شان‌اهالیٔ کوچه‌ها وکذرهائی را که به‌ایشان متعلق است درمسجد بزرك همان کوچهٔ خودجمع آوری نموده به‌ایشان میکوید، که ازمیانهٔ خودشان‌ازجملهٔ کسانیکه بدولت مالیه ده هستند،چنان یك‌یك نفری‌راکه به‌اهلیت‌وصلاح آراسته، مالك خصایل حمیده ، وصاحب اخلاق پسندیده باشد ، انتخاب نمایند‌اهالیٔ تعلقهٔهرکدام همچنان یك‌یك نفری‌را ازمیانهٔ خودشان‌انتخاب نموده تعیین میکنند وهمین نفری کلانتران آیندهٔ شان میباشند . بازهمهٔ این‌کلانتران نویکجا اجتماع نموده ، ازمیانهٔ خودهـا چهـار نفررا منتخب

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 120 of 130

می نمایند ، واین چهار نفر باز یك نفررا ازمیانهٔ خودها باتفاق رأی انتخاب وتعیین نموده ، همان یك نفردرجملهٔ اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ همان ولایت ویا حکومتیٔ اعلی ، ویاحکومتی کلان ویا حکومتی شامل میشود .

ماده ۲۷۳ : اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ هر علاقه داری از قرار ذیل انتخاب میشوند :

درهرعلاقه اهالیٔ همان علاقه دریکجا اجتماع نموده از جملهٔ کسانیکه بدولت مالیه ده هستند وبه حسن اخلاق وخوش گذرانی، وبه اعتبارونا موسداری مشهورند ، چهارنفررا انتخاب می نمایند واین چهار نفربازازمیانه خودشان بموجب اتفاق رأی یك یك نفررا بنمایندگیٔ خودشان انتخاب نموده، باقی سه نفریکه درهر علاقه می مانند ، (اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ علاقه داری) را تشکیل میدهند .

قاعدهٔ ۲۷۴ : — اعضای منتخبهٔ مجلس های مشورهٔ حکومتی ها از قرار ذیل انتخاب میشوند .

از هرعلاقه همان یك یك نفریکه هر کدام آنرا اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ هر علاقه داری نمایندهٔ خود انتخاب نموده، همان علاقهٔ که هر کدام

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 121 of 130

حکومتی است ، فرستاده میشوند واز خود علاقهٔ
که مرکز حکومتی است نیز یك نفر انتخاب کردیده .
همه این انتخاب شدکان (اعضای منتخبهٔ مجلس های
مشورهٔ حکومتی ها) می باشند .

ماده ۲۷۵ :— اعضای منتخبهٔ مجلس های مشورهٔ حکومتی های
کلان بقرار ذیل انتخاب می کردند .
اعضای منتخبهٔ مجلس مشورهٔ هر حکومتی یکنفر
را ازمیانهٔ خودشان باتفاق رأی انتخاب نموده
هرکاه بیك حکومتی کلان مربوط باشند ، به مرکز
همان حکومتیٔ کلان فرستاده واز خود مرکز
حکومتی کلان نیز یك نفراز اهالی انتخاب کردیده
همه‌شان بصورت مجموعی (اعضای منتخبهٔ مجلس
های مشورهٔ حکومتی های کلان) کفته میشوند.

ماده ۲۷۶ :— اعضای منتخبهٔ مجلس های مشورهٔ حکومتی های
اعلا و ولایات ازقرار ذیل منتخب میشوند :
اعضای منتخبه مجلس های مشورهٔ هر حکومتی
کلان واعضای منتخبهٔ مجلسهای مشورهٔ حکومتی
های که بلاواسطه حکومتی های کلان براه راست
به مرکز همان ولایت ویاحکومتی اعلا مربوطند
از میانه خود شان یك یك نفررا به اتفاق رای

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 122 of 130

انتخاب نموده بمرکز همان ولایت ویاحکومتی اعلا فرستاده باهمان یك نفریکه خود اهالی مرکزهمان ولایت ویاحکومتی اعلا ازمیانه خودانتخاب نموده اند یکجا گردیده همهٔ ایشان «اعضای منتخبه مجلس مشورهٔ همان ولایت ویاحکومتی اعلا» رانشکیل میدهند .

قاعدهٔ ۲۷۷ :— اعضای منتخبهٔ (شورای دولت) ازقرار ذیل تشکیل می‌یابد :

اعضای منتخبهٔ مجلسهای مشورهٔ هرولایت وهر حکومتی اعلاو هرحکومتی کلانی که بخود ولایت کابل مربوطست هرکدام ازمیانهٔ خودشان یك یك نفررا باتفاق رأی انتخاب نموده همهٔ اینها باچهار نفرمنتخب دیگری که خود اهالی پایتخت آنرا انتخاب نموده وبایك نفری که ازجملهٔ یك یك نفرانتخاب شدکان حکومتی های که بواسطهٔ حکومتی های کلان براه راست بخود ولایت کابل مربوطند انتخاب گردیده است همهٔ ایشان به هیئت مجموعی (اعضای منتخبهٔ شورای دولت) رانشکیل می‌دهند .

قاعدهٔ ۲۷۸ :— از حکومتی های که ماتحت خود علاقه ندارند ویانها یك علاقه در احاطهٔ حکومتی شان باشد

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 123 of 130

مانند سایر علاقه ها برای مجلس مشورهٔ شان
چهار نفر اعضا ازطرف اهالی مرکز همان حکومتی
انتخاب میشوند واین چهار نفر بازازمیانهٔ خودها
به اتفاق رأی یك نفر را انتخاب نموده بقسم
نمایندگی بمرکز همان حکومتی کلان ویاولایت
ویاحکومتی اعلای که به آن مربوطند میفرستند.

قاعدهٔ ۲۷۹ :— تنها برای اعضای منتخبهٔ شورای دولت از
طرف دولت بقدر کفایت تنخواه داده میشود.
اعضای منتخبهٔ مجلس های مشوره وشورای
دولت بعد ازهر پنجسال تجدید میشوند وبعوض
شان انتخابات جدید جریان مییابد.

قاعدهٔ ۲۸۰ :— به اجرای احکام این نظامنامه وزرای دولت
مأمورانند.

ادخال واجرای احکام این نظامنامه را در نظامات
دولت امر واراده می نمایم فقط

۱۳۰۰ سنه ۶ ۹ ۵ حوت

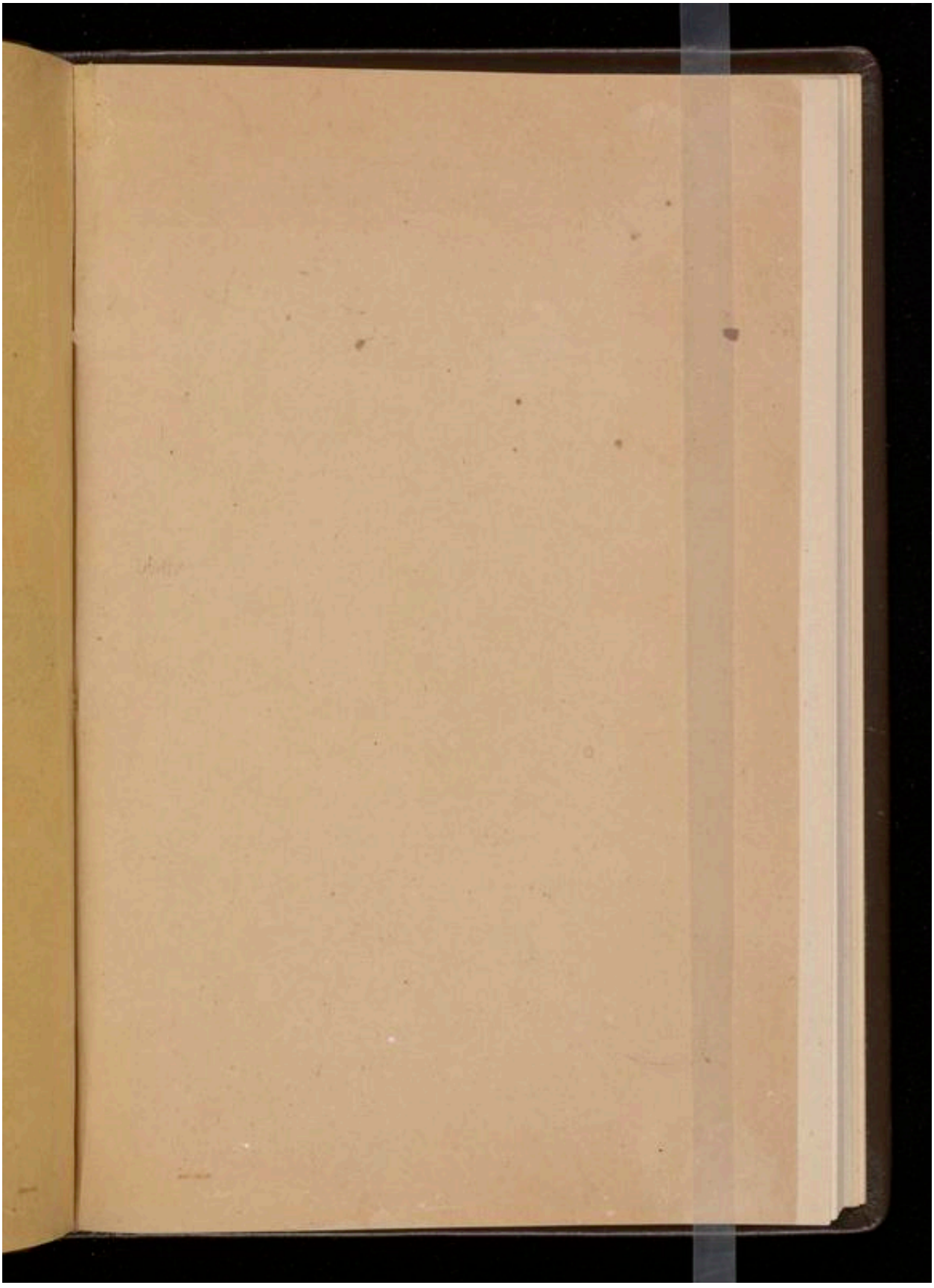

http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 125 of 130

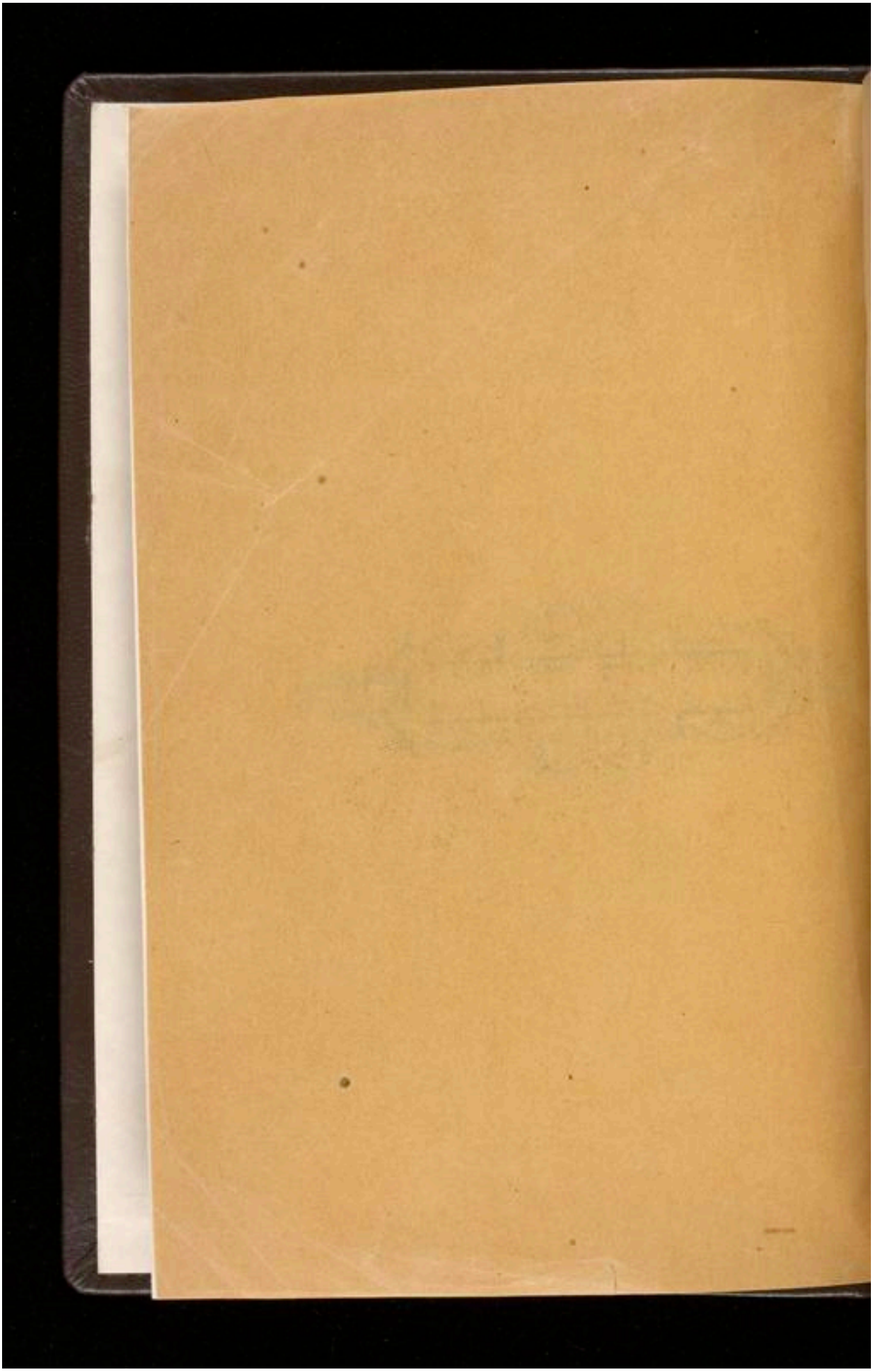
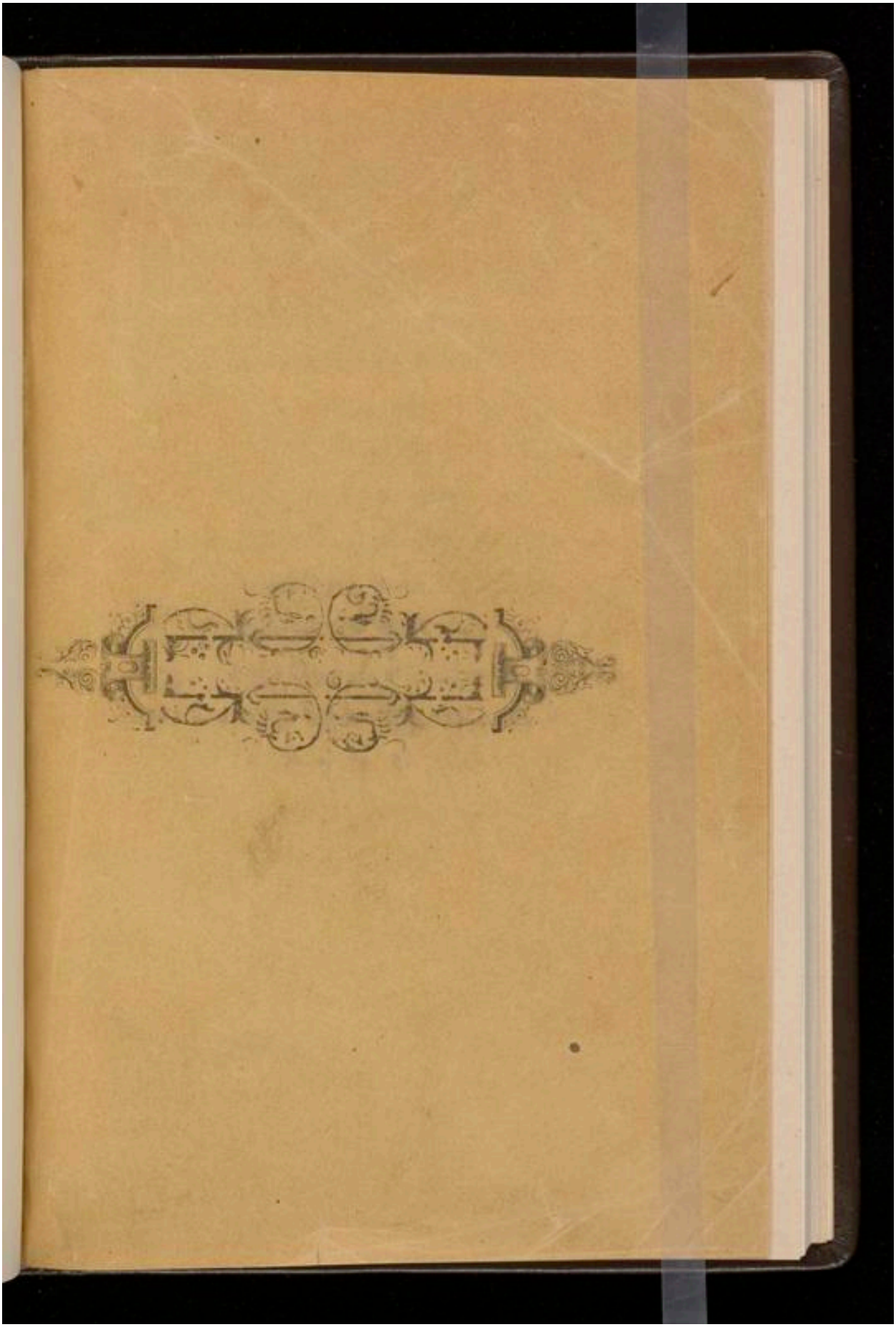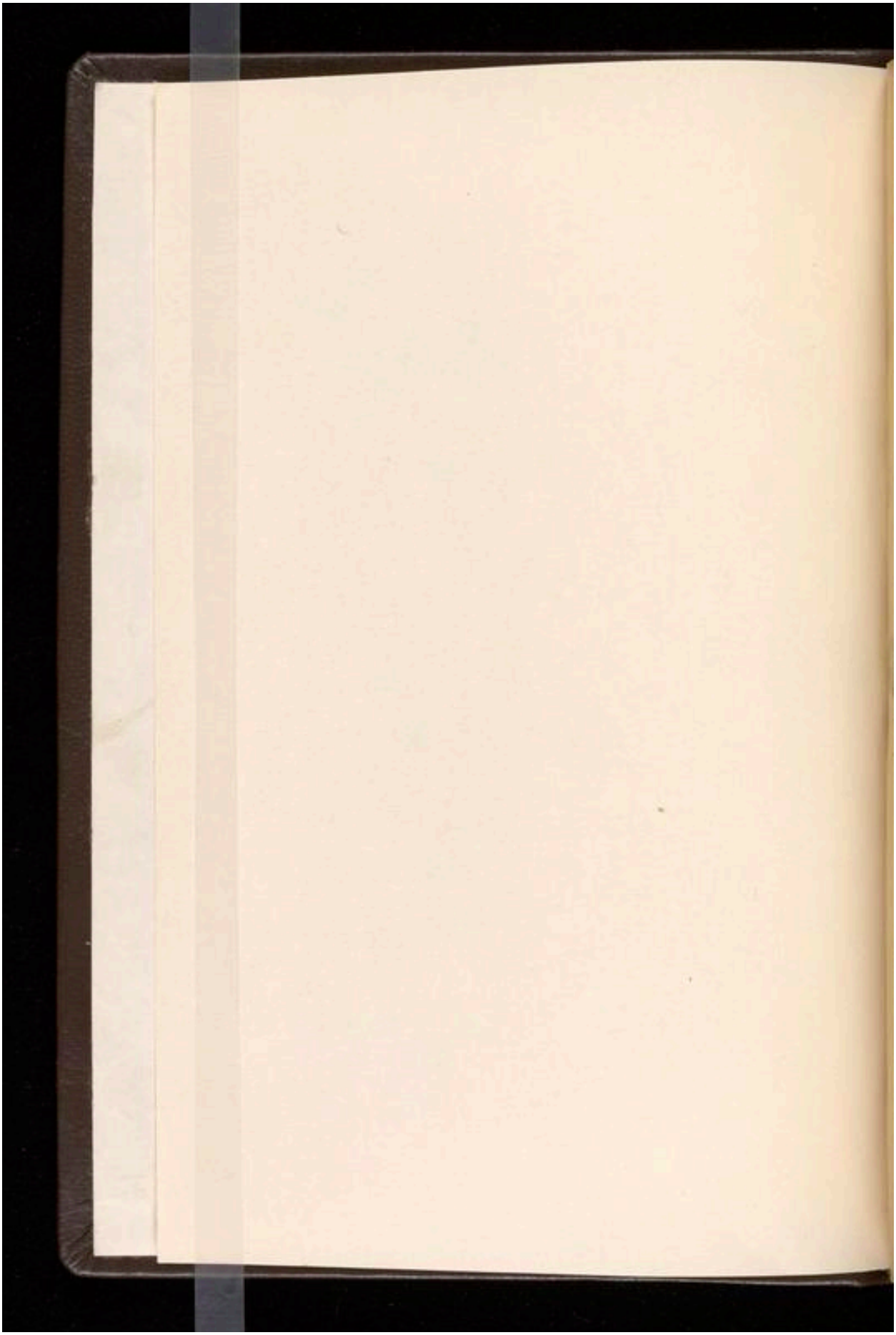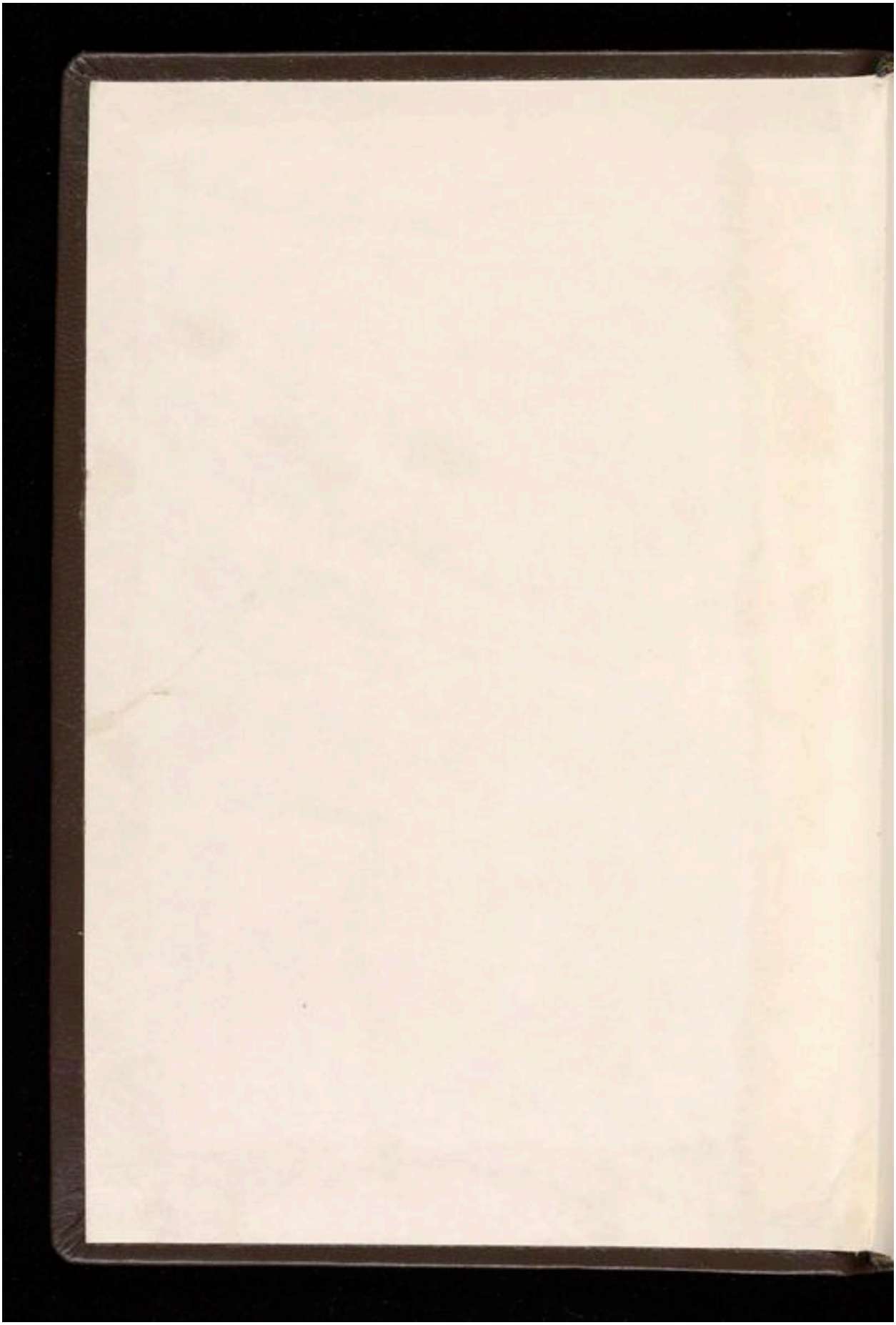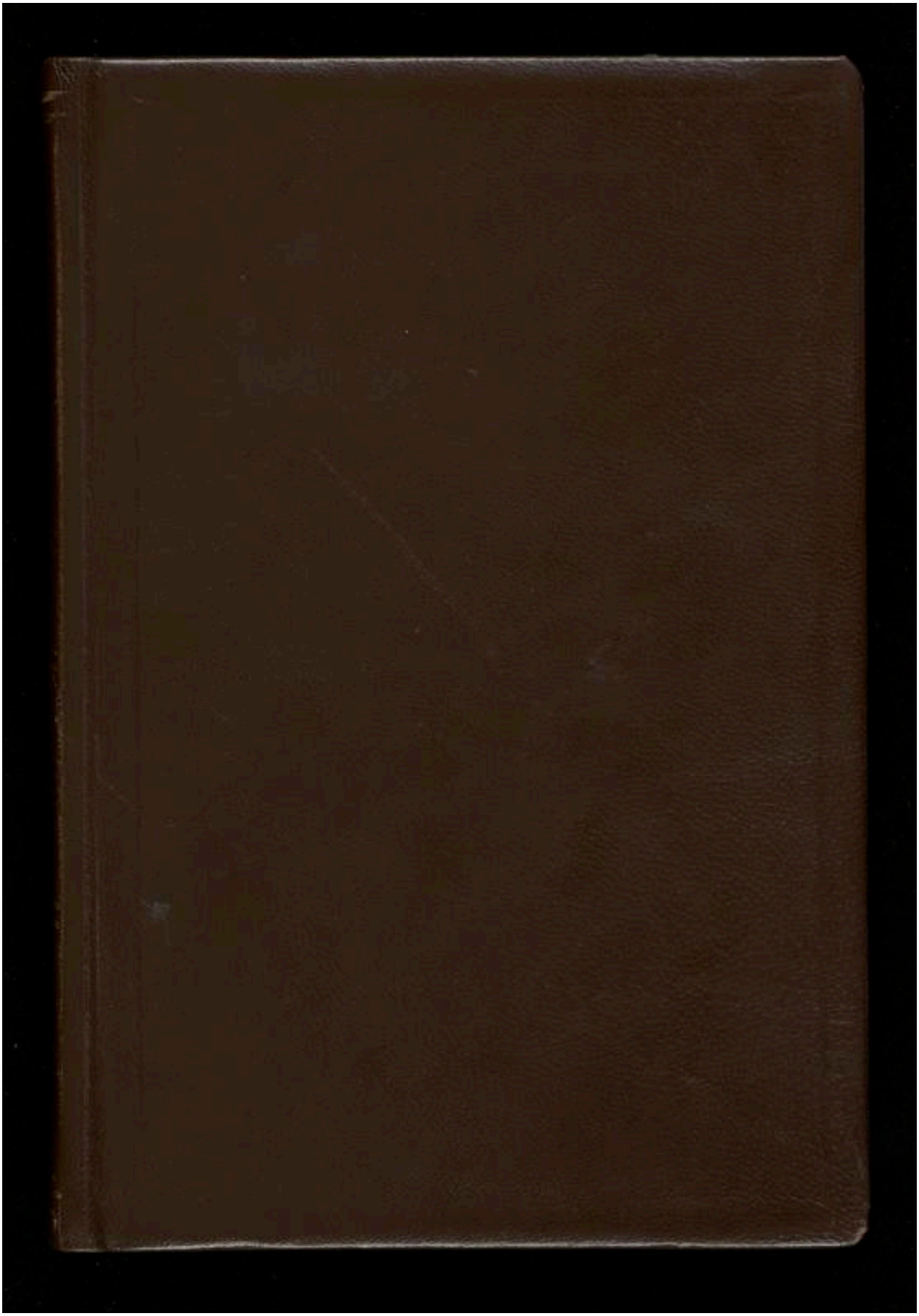
http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1kt Image 126 of 130